

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

JUDITA MUŽEK

**KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA NA
SVEUČILIŠTU U ZAGREBU**

DIPLOMSKI RAD

MENTOR

PROF. DR. SC. RENATA MARINKOVIĆ

ZAGREB, 2013.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. KOMPARATIVNA ANALIZA SUSTAVA OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ I DRUGIM EUROPSKIM ZEMLJAMA	3
2.1. VISOKO OBRAZOVANJE I NJEGOVA ULOGA U DRUŠTVU	3
2.2. SUSTAVI VISOKOG OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ I DRUGIM EUROPSKIM ZEMLJAMA	4
2.2.1. Hrvatska	4
2.2.2. Finska	6
2.2.3. Velika Britanija	8
2.2.4. Francuska	10
3. TEORIJSKI PRISTUP ISTRAŽIVANJU	12
3.1. PODJELA ISPITANIKA	12
3.1.1. Podjela ispitanika po područjima znanosti i fakultetima	12
3.1.2. Dob ispitanika	15
3.1.3. Stupanj studija	15
3.1.4. Prisutnost na nastavi	17
3.1.5. Što nakon preddiplomskog studija?	18
3.1.6. Ispitni rokovi	19
3.1.7. Stručna praksa	20
3.1.8. Literatura	21
3.1.9. Studiranje u inozemstvu (mobility programi) – prednosti i nedostaci	24
4/A EMPIRIJSKI DIO ISTRAŽIVANJA	32
4.1. Poznavanje pojmova vezanih uz Bolonjski proces	32
4.1.1. Bolonjski proces i visoko obrazovanje	32
4.1.2. ECTS sustav bodovanja	34
4.1.3. Ciklusi studija	36

4.1.4. Prvostupnik (baccalaureus, bachelor)	37
4.1.5. Magistar struke	38
4.1.6. Mobilnost	39
4.1.7. Agencija za mobilnost i programe EU	41
4.1.8. Suplement diplomi	42
4.1.9. Cjeloživotno učenje	43
4.1.10. ENIC / NARIC uredi	45
4/B EMPIRIJSKI DIO ISTRAŽIVANJA	47
4.2. Procjena kvalitete obrazovanja na Sveučilištu u Zagrebu	47
4.2.1. Nastava	47
4.2.2. Profesori	59
4.2.3. Ispiti	65
5. SUBJEKTIVNA MIŠLJENJA STUDENATA O PROCESU VISOKOG OBRAZOVANJA	74
6. ZAKLJUČAK	75
7. LITERATURA	77
8. POPIS TABLICA	79
9. PRILOG – anketni upitnik	83

1. UVOD

Visoko obrazovanje i kvaliteta visokog obrazovanja, pojmovi su o kojima često imamo prilike slušati putem medija, čitati na forumima i u novinama te dnevnom i tjednom tisku. Tema je to koja ne ostavlja ravnodušnima ni sudionike samog procesa visokog obrazovanja – studente, niti profesore, roditelje ni širu javnost.

Sa svih strana smo „bombardirani“ informacijama o Bolonjskom procesu, kvalitetnom obrazovanju, ulaganju u odgojno-obrazovni sustav i o činjenici da želimo postati *društvo znanja*. No koliko, zapravo, znamo o svemu tome i možemo li uopće sami procijeniti je li naše obrazovanje kvalitetno i što bismo mogli učiniti da postane što kvalitetnije. Nadalje, ispitivanje kvalitete uvijek je tema koja će naići ili na potpuno odobravanje, ili na potpuno negodovanje od strane onih čiji način rada i kvalitetu nastave želimo ispitati. To je tema koja mišljenja dijeli na dvije krajnosti i o kojoj većina ljudi ima čvrsto stajalište.

Mediji nam prezentiraju „Bolonju“ kao nešto učinkovito i kvalitetno, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) je potpisalo Bolonjsku deklaraciju i samim time otvorilo put takvom načinu obrazovanja, Europska unija također promovira visokoškolsko obrazovanje temeljeno na idejama Lisabonske konvencije i Bolonjske deklaracije, a gdje smo mi u svemu tome? Radi li se o još jednoj od reformi koju smo prihvatili po uzoru na europske zemlje, nesprenni i bez čvrstih temelja za njeno provođenje? S druge strane, je li novi sustav studiranja upravo ono što nam je trebalo i ono što je unaprijedilo naše visoko obrazovanje te naša sveučilišta stavilo u rang s europskim divovima poput Oxforda, Cambridgea, Barcelone, Freiburga i Beča?

Nažalost, na rang listama najboljih sveučilišta Europe, naša zemlja je tek prvi puta ušla među prvih 500 sveučilišta, dok se druge zemlje mogu pohvaliti sveučilištima koja, također, visoko kotiraju i na globalnom planu. Jesu li te top-liste realni pokazatelji kvalitete obrazovanja na pojedinim sveučilištima? Bilo bi nepravедno tvrditi kako takva rangiranja nemaju veze sa stvarnim stanjem stvari i zavaravati same sebe kako se ne bismo voljeli naći na nekima od njih. Nadalje, da bismo stali rame uz rame s mnogo poznatijim i većim sveučilištima, potrebne su promjene u sustavu visokog obrazovanja Republike Hrvatske. Što prije postanemo svjesni te činjenice, prije možemo početi djelovati u tom pravcu.

Ipak, ne možemo reći niti da je sustav visokog obrazovanja naše zemlje loš. On, kao takav, daje na tržište rada visokokvalificiranu radnu snagu koja se zapošljava diljem naše zemlje, diljem Europe, ali možemo reći i diljem svijeta.

No, da se za Hrvatsku ne bi pročulo samo preko pojedinaca već preko jednog cjelovitog i učinkovitog sustava, važno je usmjeriti snage prema ostvarenju tog cilja.

Prvenstveno, trebali bismo poraditi na mnogim aspektima; od usavršavanja kadrova, preko jasnije određenih ciljeva obrazovanja, pa sve do materijalne (financijske) podrške cjelokupnom odgojno-obrazovnom sustavu.

Cilj ovog rada jest osvijestiti eventualne nedostatke i propuste visokog obrazovanja na Sveučilištu u Zagrebu, ali isto tako staviti naglasak na ono što smatramo posebno kvalitetnim i učinkovitim. Kako bismo uspjeli u tome, pokušat ćemo doprijeti do onih koji o tome imaju puno toga za reći – do studenata. Nećemo naći relevantne podatke isključivo u dokumentima i poveljama. Studenti su oni koji se trenutno nalaze u procesu visokog obrazovanja i oni nam mogu reći što misle o svom obrazovanju, načinu studiranja i kvaliteti obrazovanja.

Naposlijetku, moći ćemo vidjeti koliko se razlikuju (i razlikuju li se uopće) mišljenja i stavovi studenata od mišljenja i stavova prosvjetnih djelatnika koji sudjeluju u donošenju zakona vezanih uz visoko obrazovanje.

2. KOMPARATIVNA ANALIZA SUSTAVA OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ I DRUGIM EUROPSKIM ZEMLJAMA

2.1. VISOKO OBRAZOVANJE I NJEGOVA ULOGA U DRUŠTVU

Živimo u vremenu koje obilježava demografski rast i razvoj. Od sredine 17. stoljeća dolazi do naglog povećanja broja stanovništva, a taj trend se održao (čak i povećao) sve do 20. stoljeća. Tijekom proteklih par stoljeća izuzetno se povećao životni standard ljudi, smanjila se glad u svijetu te se poboljšala zdravstvena zaštita. Ukratko, poboljšali su se životni uvjeti. Od početka 90-ih godina svjedoci smo sve većeg tehničkog napretka i vidimo koliko napredak tehnologije utječe na naše živote. Danas posjedujemo i koristimo stvari o kojima su generacije naših roditelja mogle samo sanjati. Nadalje, možemo ustanoviti kako stanovništvo sve više prelazi iz primarnog (poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo) i sekundarnog (industrija, rudarstvo) sektora djelatnosti u tercijarni (turizam, promet, trgovina) i kvartarni (prosvjeta, znanost, kultura...) sektor djelatnosti. Upravo u kvartarnom sektoru nalaze se područja koja su nama od najvećeg interesa, a to su prosvjeta i znanost.

Kao što je već spomenuto, društvo se sve više okreće tercijarnom i kvartarnom sektoru djelatnosti i samim time mu pridaje i sve veće značenje. Prosvjeta ima sve veće društveno značenje, a samim time ukazuje na važnost visokog obrazovanja. Budući da se bavimo kvalitetom visokog obrazovanja, i visokim obrazovanjem općenito, pojam koji nikako ne možemo zaobići jest "društvo znanja". Ako bismo željeli najkraće i najjasnije približiti nekome taj pojam, možemo ga definirati kao društveno – gospodarski poredak u visoko razvijenim zemljama. Cjelokupni poredak temelji se na znanju i obrazovanju. Znanje je sredstvo kojim se postižu konačni ciljevi, što će reći da u svim područjima života znanje postaje tržišno dobro. Upravo zbog toga, sve veći naglasak se stavlja na znanje i obrazovanje i nužno je da (visoko) obrazovanje bude kvalitetno.

Što se tiče stanja u drugim europskim zemljama, nije ključno proučavati literaturu kako bismo pobliže upoznali situaciju. Mediji nam nameću visoko razvijene zemlje Europe kao uzore po kojima bismo trebali oblikovati vlastiti sustav visokog obrazovanja, no nije dovoljno samo internalizirati metode i oblike rada koje oni koriste. Potrebna su sredstva, ideje, ljudi koji žele i znaju i niz drugih okolnosti.

U ožujku je u Jutarnjem listu objavljen zanimljiv članak pod nazivom "Pasi Sahlberg: Hrvatima sam htio otkriti tajnu finskih škola". Članak govori upravo o tome kako nije rješenje preuzeti ideje bez da se utvrdi kakvo je stanje stvari u određenoj zemlji. Konkretno, govorio je o HNOS-u, te rekao sljedeće: "Hrvati su imali konkluziju, nedostajale su - premise. HNOS se stvarao bez ozbiljne analize sposobnosti sustava za promjenu, nije se znalo ni što je cilj ni svrha te promjene. Upozoravao je da valja ići redom koji je ustaljen pri reformama obrazovanja - snimiti stanje, dogovoriti odgovarajuće strategijske odrednice, napraviti akcijski plan o tome tko, što, kada, u kojem roku, za koliko i za čiji novac treba napraviti" (22). Ukratko, želimo li konkurirati državama čiji su sustavi visokog obrazovanja karakterizirani kao kvalitetni, važno je da se s određenim promjenama i reformama krene od samog početka. Naposljetku, ima li smisla provoditi reforme samo u visokom obrazovanju ukoliko se prije toga ne naprave čvrsti temelji u područjima predškolskog odgoja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja?

Ono što sa sigurnošću možemo tvrditi jest činjenica da visoko obrazovanje ima vrlo značajnu ulogu u društvu i da je znanje ono što danas ima vrlo visoku cijenu. Na odgoj, obrazovanje i znanost općenito se gleda sa sve većim poštovanjem i želimo da na nas gledaju kao na naciju čije je obrazovanje doseglo razinu europskih velesila. Napokon, težimo ulasku u Europsku uniju, a sljedeće o čemu će biti riječi su upravo obrazovni sustavi nekih od zemalja članica Europske unije.

2.2. SUSTAVI VISOKOG OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ I DRUGIM EUROPSKIM ZEMLJAMA

Da bismo uopće mogli govoriti o kvaliteti visokog obrazovanja, važno je najprije upoznati obrazovni sustav naše zemlje i staviti ga u širi kontekst. Nužno je upoznati i sustave visokog obrazovanja u drugim zemljama te vidjeti gdje se nalazimo u odnosu na ostale. Uzmimo kao primjere Finsku, Francusku i Veliku Britaniju.

2.2.1. Hrvatska

Sustav obrazovanja Republike Hrvatske podijeljen je na nekoliko razina : predškolski odgoj, osnovno obrazovanje, srednje obrazovanje, visoko obrazovanje i cjeloživotno obrazovanje.

Predškolski odgoj uključuje djecu do polaska u školu, te je podijeljen na tri vrste. Postoji redoviti (cjeloviti) program koji podrazumijeva svakodnevni odlazak u vrtić u petosatni ili

desetosatni program, a obuhvaća programe kojima dijete može razviti sve svoje potencijale. Radi se o vjerskim, glazbenim, dramskim, sportskim i sličnim programima, a isto tako teži se sve ranijem učenju stranih jezika u predškolskom razdoblju. U redovitom programu postoje i programi za djecu s teškoćama u razvoju, za darovitu djecu, te za djecu pripadnike nacionalnih manjina. Drugi oblik predškolskog odgoja jest predškola. Ovim programom djeca se pripremaju za polazak u školu, a predviđeno vrijeme trajanja predškole je između 150 i 170 sati. Cilj predškole jest osposobiti dijete za prihvaćanje obaveza koje donosi polazak u osnovnu školu. Treći program je tzv. kraći program koji je sličan redovitom programu, ali se odvija putem manjeg broja sati. Naime, kraći program traje od jednog do tri sata dnevno ili tjedno. Predškolski odgoj u Hrvatskoj nije besplatan. U pojedinim gradovima, županijama, plaćanja su oslobođeni roditelji s troje ili više djece. Isto tako, država ne plaća prijevoz djece do vrtića.

Osnovno obrazovanje počinje polaskom u osnovnu školu i traje do završetka osmog razreda. Osnovna škola je obavezna za sve osobe koje imaju registrirano boravište u Republici Hrvatskoj. Dijete je dužno završiti osnovnu školu do 15. godine. U protivnome prelazi u nadležnost sustava osnovnog obrazovanja za odrasle. Osnovno obrazovanje, također, nije besplatno jer troškove knjiga u većini slučajeva snose učenici (roditelji). Prijevoz i hrana također nisu besplatni za sve. U većini slučajeva, plaćanja su oslobođena isključivo djeca čiji su roditelji slabijeg imovinskog stanja, djeca nezaposlenih roditelja i sl.

Srednje obrazovanje podrazumijeva različite oblike odgoja, obrazovanja, usavršavanja i osposobljavanja. Odvija se kroz nekoliko programa, a to su: programi za stjecanje srednje stručne spreme, programi za stjecanje niže stručne spreme te programi osposobljavanja i usavršavanja. Postoje tri vrste srednjih škola koje se razlikuju po vrsti nastavnog plana i programa. Sukladno tome razlikujemo: gimnazije, strukovne škole i umjetničke škole. Srednje obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju odvija se prema individualiziranim programima u redovitim (ponekad i posebnim) razrednim odjelima. Mladi koji imaju veće teškoće u razvoju i nisu u mogućnosti pohađati nastavu u redovitim školama, obrazuju se u zasebnim ustanovama.

Visoko obrazovanje odvija se na sveučilištima, veleučilištima i visokim školama. Visoka učilišta i veleučilišta izvode stručne studije, a sveučilišta izvode sveučilišne studije. Također, razlikuju se i po tome što je pojam sveučilišta mnogo kompleksniji jer ga čini mnogo više sastavnica. Sveučilište prvenstveno obuhvaća fakultete i umjetničke akademije. Nadalje, pod

sveučilište se ubrajaju i instituti i zaklade, fondacije, udruge, studentski centri, tehnološki centri, knjižnice i zdravstvene ustanove. U Hrvatskoj postoji šest sveučilišta, raspoređenih u šest najvećih hrvatskih gradova: Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku, Zadru i Dubrovniku.

Najstarije i najveće naše sveučilište jest Sveučilište u Zagrebu osnovano 1669. godine. Što se tiče upisa na fakultet ili u visoku školu, važno je reći da postoji određeni postupak. Da bi se osoba prijavila za studij na određenom fakultetu, ključno je da ima završenu četverogodišnju srednju školu. Sveučilište, veleučilište ili bilo koja visoka škola sami određuju i utvrđuju postupak prema kojem odabiru studente koje će upisati. Proteklih godina, učenici se upisuju na fakultete prema rezultatima državne mature. Državna matura je pismeni ispit koji se polaže na kraju srednjoškolskog obrazovanja. Obavezan je za učenike gimnazija, dok učenici strukovnih i umjetničkih škola polažu državnu maturu ukoliko planiraju nastaviti svoje školovanje na nekoj od visokih škola, veleučilišta ili sveučilišta. Smatra se da državna matura daje objektivne i nepristrane rezultate i omogućava svima jednak pristup prilikom prijave i upisa na fakultete. Prije 2009. godine, uvjet za upis na visoko učilište je bio položen prijamni ispit. Uz bodove na prijamnom ispitu, određeni broj bodova su donosile i ocjene iz srednje škole. Nakon što su zbrojeni bodovi prijamnog ispita i ocjena, formirala se lista prema kojoj su se učenici upisivali na visoka učilišta. Što se tiče financiranja visokog obrazovanja, situacija se mijenja iz godine u godinu. Trenutno je prva godina studiranja besplatna za sve, a hoće li se taj trend održati i u budućnosti, tek ćemo vidjeti.

Kako bismo mogli procijeniti kakav je položaj Hrvatske što se tiče (visokog) obrazovanja u odnosu na druge zemlje, najjednostavnije je osvrnuti se i na obrazovne sustave i visoko školstvo u nekim državama članicama Europske unije. U daljnjem tekstu bit će riječi o obrazovnim sustavima i visokom školstvu u Finskoj, Francuskoj i Velikoj Britaniji.

2.2.2. Finska

Počnimo s Finskom. Obrazovanje u Finskoj trenutno se nalazi na veoma zavidnoj razini i mnoge zemlje žele svoj sustav obrazovanja, po kvaliteti, što više približiti njihovom. Struktura finskog obrazovnog sustava slična je našoj. Također postoji više razina: predškolski odgoj, osnovno obrazovanje, srednje obrazovanje, visoko obrazovanje. Kao i u Hrvatskoj, postoje programi cjeloživotnog obrazovanja i programi za obrazovanje odraslih.

Predškolski odgoj u Finskoj nije obavezan, ali gotovo sva djeca su uključena u njega. Taj podatak uopće nije čudan ako uzmemo u obzir činjenicu da je finski predškolski odgoj

potpuno besplatan. Besplatan cjelodnevni boravak, besplatna hrana, besplatna medicinska skrb, a za djecu koja su udaljena od vrtića više od pet kilometara – i besplatan prijevoz.

Osnovna škola u Finskoj traje devet godina, s tim da je podijeljena na dva ciklusa (šest + tri godine), za razliku od našeg sustava koji uključuje četiri godine razredne i četiri godine predmetne nastave. I ovaj stupanj obrazovanja je u potpunosti besplatan – od udžbenika, radnih materijala, obroka pa sve do prijevoza i smještaja u učeničkim domovima.

Srednja škola u Finskoj traje od dvije do četiri godine. Sve ovisi o samom učeniku. Učenici sami odabiru predmete koje žele slušati. Postoji nekoliko obaveznih predmeta, a većina ih je izborna, dakle, sasvim suprotno nego što je to kod nas. U našem sustavu većina predmeta je obavezna, dok imamo na raspolaganju vrlo malo izbornih predmeta. Na kraju školovanja, kao i u Hrvatskoj, polaže se državna matura. I ovaj stupanj obrazovanja je besplatan.

Visoko obrazovanje u Finskoj također je na izrazito visokoj razini i u potpunosti je besplatno. Cilj visokog obrazovanja je što bolje osposobiti studente za njihov budući posao, tako da nakon diplome potpuno spremni izlaze na tržište rada. Finci pripremaju svoje studente i za strano tržište, potiču razmjene i mobilnost u svakom pogledu. Na svim razinama obrazovanja, inzistiraju na učenju stranih jezika. Također, ono što je kod Finaca zanimljivo je to što su izrazito skloni promjenama, njihovo visoko obrazovanje je dinamično i prilagođava se promjenama u društvu. Također, Finci žele da visoko obrazovanje bude dostupno svima, bez stvaranja bilo kakvih razlika. Inzistiranjem na jednakosti pristupa stvara se opušteno i pozitivno radno okruženje. Nadalje, Finci su razvili nešto što oni zovu „MiniPlan“. „MiniPlan“ imaju svi studenti koji su upisali fakultet nakon uvođenja Bolonjskog sustava, a to je elektronički alat kojim profesori mogu pratiti rad i rezultate svojih studenata, a studentima koristi kao neka vrsta organizatora i plana studiranja. Možda bi se kod nas inačica „MiniPlana“ mogla realizirati preko Omega – sustava za učenje na daljinu.

Naposlijetku, vidimo da se princip finskog visokog obrazovanja ne razlikuje toliko drastično od našeg. Razlika je, prvenstveno, u tome što su Finci bili spremni za uvođenje Bolonjskog sustava. Vidimo da postoje razlike između našeg i njihovog predškolskog odgoja, osnovnih i srednjih škola. Ključan element ovdje je i financiranje. Finska je zemlja s većim bruto društvenim dohotkom od Hrvatske. Prema podacima Svjetske banke za 2011. godinu, dohodak Finske je 2,5 puta veći od našeg, a što se tiče stanovništva, imaju otprilike milijun stanovnika više (Hrvatska 4,29 mil. stanovnika, Finska 5,18 mil.). Finci su temelje svog kvalitetnog obrazovanja postavili na odgovarajućoj infrastrukturi i stručnom nastavnom

osoblju. Započelo je s reformama, a za uvođenje i provođenje Bolonjskog sustava bili su relativno dobro pripremljeni. Postoji još jedna vrlo bitna činjenica koju nikako ne smijemo zanemariti; učitelji i nastavnici su u Finskoj izuzetno cijenjeni intelektualci. Puno se ulaže u obrazovanje prosvjetnih djelatnika i jako su dobro plaćeni. Sigurno je da i to doprinosi kvaliteti njihovog obrazovanja.

2.2.3. Velika Britanija

Obrazovni sustav Velike Britanije također se sastoji od nekoliko stupnjeva, a to su: predškolski odgoj, osnovno, srednje i visoko obrazovanje.

Predškolski odgoj traje do pete godine i nije obavezan za svu djecu. U Velikoj Britaniji, predškolski odgoj podijeljen je u tri oblika. Tako imamo obiteljske centre, dječje centre i igraonice. Obiteljski centri su centri u kojima djeca imaju potpunu skrb, a u njihovom plaćanju sudjeluju i roditelji i država. Obiteljski centri su slični našim vrtićima s redovnim (cjelovitim) programom. Dječji centri primaju djecu od tri do pet godina starosti, no ti centri su osnovani kako bi se pomoglo obiteljima s različitim socijalnim poteškoćama. U dječjim centrima boravi više djece čiji su roditelji slabijeg socioimovinskog statusa. Usporedimo li to sa situacijom u Hrvatskoj, ne nailazimo na ništa slično. Ne postoje vrtići isključivo za djecu čije obitelji imaju određene socijalne probleme. Koliko god nam se ideja dječjih centara činila prikladnom za djecu koja dolaze iz obitelji s problemima, s druge strane se možemo zapitati jesu li djeca odvajanjem u dječje centre od malena marginalizirana u društvu? Treći aspekt predškolskog odgoja u Velikoj Britaniji su igraonice. To su ustanove u kojoj roditelji aktivno sudjeluju i surađuju s odgajateljima, pomažu u organizaciji aktivnosti igraonice i sl.

Osnovna škola u Velikoj Britaniji pohađa se od pete do jedanaeste godine i to na dvije razine. Prva traje od pete do sedme godine i oni ju nazivaju „infant school“. Taj oblik zapravo predstavlja prijelaz iz predškolskog odgoja prema osnovnom obrazovanju. Osnovni oblik rada je igra, a ovaj oblik školovanja možemo usporediti sa našom predškolom. Od sedme do jedanaeste godine djeca pohađaju osnovnu školu za mlađe učenike („junior school“) i tu se, kao u našoj osnovnoj školi, uče jezik, matematika, priroda i društvo, tjelesni odgoj te kreativni rad. Samo za usporedbu, primjetit ćemo da je kreativni rad u Velikoj Britaniji obavezni predmet, dok kod nas postoji samo kao izborni i to u nekim školama. Ocjene na ovom stupnju obrazovanja nisu brojčane već opisne. Služe isključivo tome da se pokaže kakav je bio djetetov napredak, u čemu se dijete poboljšalo, a na čemu još treba s njim raditi. Kao i kod nas u ovom razdoblju nema ponavljanja razreda.

Za razliku od Hrvatske, gdje *srednje obrazovanje* počinje s 13 ili 14 godina, u Velikoj Britaniji se u srednju školu kreće s 11 godina. Njihovo srednjoškolsko obrazovanje nije jedinstveno i razlikuje se u različitim područjima države. Postoje srednje škole gimnazijskog tipa koje pripremaju učenike za nastavak školovanja na fakultetima. Slično tome, samo za učenike s nešto manjim sposobnostima, postoje srednje škole realnog tipa. Isto tako, Britanci imaju i srednje tehničke i komercijalne škole koje su slične našim strukovnim školama. Ipak, većina učenika upisuje sveobuhvatnu srednju školu u kojoj se nude različiti programi, različite težine i opsega gradiva.

Visoko obrazovanje u Velikoj Britaniji odvija se na sveučilištima, koledžima i politehničkim studijima. Politehnički studiji nisu toliko formalni kao sveučilišta, a opet daju mogućnost studiranja različitih disciplina, od tehnologije, inženjerstva, pa sve do obrazovanja učitelja i nastavnika te umjetnosti. Fakulteti u Velikoj Britaniji teže svojoj autonomiji u svakom pogledu. Studij na njihovim fakultetima traje od tri do pet ili šest godina, a na tržište rada šalju visokokvalificirane stručnjake. Za razliku od politehničkih studija i fakulteta, koledži su, po broju studenata, manji. Iako brojčano manji, nude velik broj mogućnosti svojim studentima. Što se tiče stjecanja akademskih stupnjeva i profesionalnih kvalifikacija ni po čemu ne zaostaju za većim institucijama u državi.

Postoji još jedan oblik visokog obrazovanja u Velikoj Britaniji, a to su obrazovni studiji. Obrazovni studiji započeli su s radom 2001. godine na Sveučilištu Hope (Liverpool). Radi se o vrsti studija čijim se završavanjem stječe diploma iz područja obrazovanja. Važno je da se diploma obrazovnih studija ne poistovjeti s diplomom sveučilišta ili koledža na području obrazovanja, jer obrazovni studiji ne osiguravaju status kvalificiranog nastavnika. U početku, na prvoj, probnoj godini je upisano samo 30 studenata, no obrazovni studiji su privukli interes velikog broja studenata. Prvenstveno, bili su zamišljeni kao jedan interdisciplinarni projekt budući da su se pozivali na različite psihološke, sociološke i filozofske reference, a nisu željeli biti ovisni niti o jednoj od tih znanosti.

Obrazovni studiji su namijenjeni osobama koje se žele baviti obrazovanjem, učenjem i poučavanjem, kao i osobama koje se žele istaknuti u zabavnoj ili sportskoj djelatnosti, a žele sudjelovati i u humanitarnim programima.

Obrazovni studij traje tri godine i sadržaj se prilično razlikuje od svega što se može pronaći kod nas, na bilo kojem visokom učilištu ili fakultetu. Na prvoj godini se sluša samo jedan kolegij, nosi 60 ECTS bodova, a zove se „Perspektive i praksa u obrazovanju“. Unutar njega

uči se o povijesti obrazovanja, društvenim znanostima, ekonomiji i politici obrazovanja, didaktici, nastavnom planu, temeljnim školskim predmetima, revolucijama u učenju, ali i o praktičnom radu. Prva godina je temelj i daje sve bitne informacije o obrazovanju i njegovoj funkciji u društvu. Studenti dobivaju svoje ocjene na temelju truda koji su uložili kroz cijelu godinu kroz prezentacije, eseje, vođenje dnevnika, dnevnika prakse, ali i na temelju završnog ispita koji je, zapravo, samo formalnost. Drugu i treću godinu studija studenti sami biraju sve kolegije koje će slušati. Nakon prve godine nema više obaveznih modula i kolegija, već od ponuđenih, studenti biraju dva modula. Na našim visokim učilištima nema niti jednog smjera na kojem studenti sami biraju sve predmete koje će slušati. Možda je upravo u tome ponekad i problem jer studenti nemaju dovoljno mogućnosti da se opredijele između izbornih predmeta. Kod nas postoji nešto što je vrlo apsurdno, a to su obavezni izborni kolegiji. Ukoliko se studentima daju izborni predmeti onda im treba dati i mogućnost izbora, a ne im nametati kolegije koji će se voditi kao izborni. Obavezni kolegiji su oni koji su propisani nastavnim planom i programom i kao takvi odobreni su od Ministarstva, a izborni kolegiji su oni koje student sam izabere između nekoliko ponuđenih.

2.2.4 Francuska

Obrazovni sustav Francuske se, prema podjeli, malo razlikuje od ostalih obrazovnih sustava o kojima je do sada bilo riječi. Podijeljen je na predškolski odgoj, školsko obrazovanje, izvanškolsko obrazovanje i posliješkolsko obrazovanje.

Predškolski odgoj dijeli se na dječje vrtiće (od druge do pete godine) i na početnu školu. Njihova početna škola slična je našoj predškoli i djeca je pohađaju s pet ili šest godina. Nakon početne škole, postoji pripremni razred koji djeca pohađaju prije polaska u osnovnu školu. U Francuskoj, predškolski odgoj nije obavezan za svu djecu. Školski odgoj obuhvaća osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje.

Osnovnoškolsko obrazovanje je podijeljeno na pet godina, odnosno pet razreda, pri čemu je prvi razred pripremni razred, a nakon njega postoje još četiri razreda. Spomenuta četiri razreda su podijeljena na osnovno i srednje osnovno obrazovanje. Za razliku od hrvatskog sustava koji osnovnu školu dijeli na dva dijela, francuski i mnogi drugi europski obrazovni sustavi dijele osnovnu školu na više stupnjeva. Njihovo srednjoškolsko obrazovanje je podijeljeno na dva stupnja - obrazovanje u koledžu i obrazovanje u licejima.

Najviši stupanj obrazovanja je *visokoškolsko obrazovanje* i ono je podijeljeno na tri stupnja. Prvi je više obrazovanje koje traje dvije godine (opće više obrazovanje ili stručno više obrazovanje). Drugi stupanj je sveučilišno obrazovanje, a treći su specijalistički studiji i studiji doktorata. Visoko obrazovanje provodi se na sveučilištima, visokim školama i specijaliziranim institucijama. Za razliku od Hrvatske, gdje se npr. arhitekti obrazuju na arhitektonskom fakultetu, a medicinske sestre na Visokom učilištu, u Francuskoj se ovi kadrovi obrazuju u specijaliziranim institucijama. Postoje i zanimanja (npr. novinar) za koje se obrazovanje može steći i na sveučilištima i u visokim školama.

Francuska svoje programe obrazovanja prilagođava Bolonjskom procesu od 2003. godine, a Francuzi pokušavaju učiniti sustav visokog obrazovanja što kvalitetnijim i dostupnijim studentima pa tako iz godine u godinu rastu sredstva koja se izdvajaju za programe visokog obrazovanja.

Uspoređujemo li visoko obrazovanje u našoj državi s ostalim europskim državama i članicama EU, možemo primijetiti sljedeće:

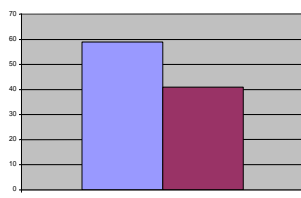
- a) Predškolski odgoj i obrazovanje su u spomenutim državama dostupniji većem broju ljudi, budući da su određeni stupnjevi obrazovanja u potpunosti besplatni;
- b) Predškolski odgoj, osnovno školstvo, srednje školstvo i visoko školstvo su u drugim zemljama podijeljeni na više manjih cjelina i segmenata nego u Hrvatskoj;
- c) Učitelji i nastavnici su u spomenutim zemljama vrlo cijenjeni stručnjaci, profesionalci i intelektualci i u njihovo obrazovanje i usavršavanje se puno više ulaže nego kod nas;
- d) Ostale zemlje su prije uvođenja Bolonjskog procesa provele temeljite pripreme ili reforme na nižim stupnjevima obrazovanja.

3. TEORIJSKI PRISTUP ISTRAŽIVANJU

Kako bi se ostvarili ciljevi (str.2) ovog diplomskog rada, anketirano je 500 studenata Sveučilišta u Zagrebu. Budući da se radi o prilično velikom broju studenata, valja naglasiti da

nije bilo lako doći do željenih skupina studenata, stoga je prikupljanje podataka i ispunjavanje anketa potrajalo duže od očekivanog. Anketni upitnik se sastojao od 32 pitanja, koja su većinom bila zatvorenog tipa. Posljednje pitanje bilo je otvorenog tipa. Kod posljednjeg pitanja, studenti su se prilično oslobodili i raspisali budući da se pitanje odnosilo na ono što bi promijenili u svom studiranju ili na ono s čime su posebno zadovoljni. Podrazumijeva se da je anketa bila anonimna.

Kao što je već spomenuto, u anketi je sudjelovalo 500 ispitanika i to su bili studenti zagrebačkog Sveučilišta. Podijelimo li ih po spolu, dobivamo rezultat od 294 ženskih (58,8% od ukupnog broja ispitanika) te 206 muških ispitanika (41,2%).

Tablica 1. Podjela ispitanika po spolu (Ž-58,8%, M-41,2%)

3.1. PODJELA ISPITANIKA

3.1.1. PODJELA ISPITANIKA PO PODRUČJIMA ZNANOSTI I FAKULTETIMA

Uzorak od 500 ispitanika podijeljen je između 28 fakulteta koji pokrivaju svih 6 područja znanosti : područje prirodnih znanosti, područje tehničkih znanosti, područje biomedicine i zdravstva, područje biotehničkih znanosti, područje društvenih, te područje humanističkih znanosti (18).

Podijelimo li ispitanike i njihove fakultete po područjima, to izgleda ovako:

a) Prirodne znanosti, 37 ispitanika, 7,4 % ukupnog broja ispitanika;

b) Tehničke znanosti, 77 ispitanika, 15,4 % ukupnog broja ispitanika;

- c) Biomedicina i zdravstvo, 23 ispitanika, 4, 6% ukupnog broja ispitanika;
- d) Biotehničke znanosti, 10 ispitanika, 2% ukupnog broja ispitanika;
- e) Društvene znanosti, 342 ispitanika, 68,4% ukupnog broja ispitanika;
- f) Humanističke znanosti, 11 ispitanika, 2,2% ukupnog broja ispitanika.

Visoke škole i fakulteti čiji studenti su sudjelovali u anketi su sljedeći:

1. Filozofski fakultet (FF) – 94 ispitanika;
2. Fakultet elektrotehnike i računarstva (FER) – 38 ispitanika;
3. Ekonomski fakultet (EF) – 30 ispitanika;
4. Prirodoslovno – matematički fakultet (PMF) - 37 ispitanika;
5. Učiteljski fakultet (UF) - 25 ispitanika;
6. Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet (ERF) – 24 ispitanika;
7. Pravni fakultet (PF) - 38 ispitanika;
8. Kineziološki fakultet (KIF) - 85 ispitanika;
9. Geodetski fakultet (GEOF) - 6 ispitanika;
10. Medicinski fakultet (MEF) - 6 ispitanika;
11. Fakultet strojarstva i brodogradnje (FSB) - 19 ispitanika;
12. Hrvatski studiji (HS) - 41 ispitanik;
13. Građevinski fakultet (GF) - 3 ispitanika;
14. Arhitektonski fakultet (AF) - 2 ispitanika;
15. Fakultet prometnih znanosti (FPZ) - 1 ispitanik;
16. Veterinarski fakultet (VEF) - 2 ispitanika;
17. Stomatološki fakultet (SF) - 4 ispitanika;
18. Farmaceutsko – biokemijski fakultet (FBF) - 3 ispitanika;

19. Grafički fakultet (GRF) - 1 ispitanik;
20. Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije (FKIT) - 2 ispitanika;
21. Agronomski fakultet (AFZ) - 5 ispitanika;
22. Prehrambeno - biotehnološki fakultet (PBF) - 1 ispitanik;

23. Šumarski fakultet (ŠF) - 4 ispitanika;
24. Fakultet političkih znanosti (FPZG) - 5 ispitanika;
25. Katolički bogoslovni fakultet (KBF) - 11 ispitanika;
26. Rudarsko – geološko – naftni fakultet (RGNF) - 1 ispitanik;
27. Zdravstveno veleučilište (ZVU) - 8 ispitanika;
28. Tehničko veleučilište (TVZ) - 4 ispitanika.

3.1.2. DOB ISPITANIKA

Sudjelovali su ispitanici u dobi od 18 do 35 godina, pri čemu je broj studenata pojedine dobne skupine bio sljedeći:

GODINE	BR.	POSTOTAK
---------------	------------	-----------------

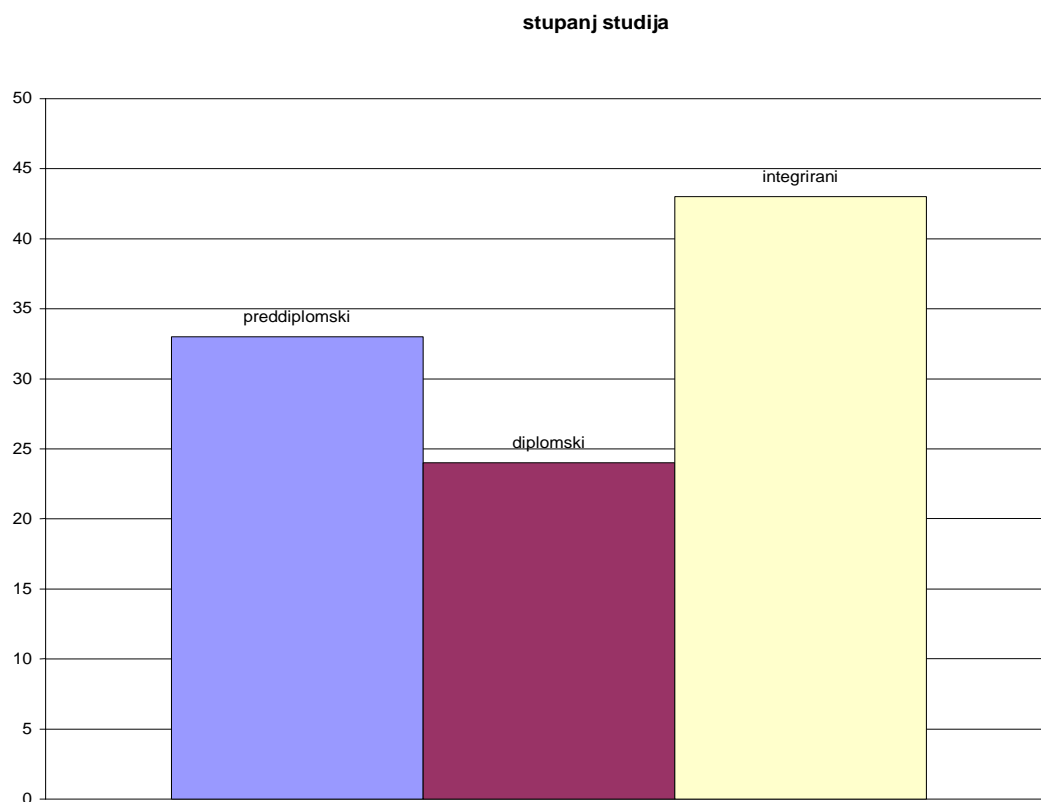
	ISPITANIKA	
18	4	0,8 %
19	67	13,4 %
20	40	8 %
21	89	17,8 %
22	89	17,8 %
23	86	17,2 %
24	72	14,4 %
25	28	5,6 %
26	8	1,6 %
27	7	1,4 %
28	3	0,6 %
29	3	0,6 %
30	4	0,8 %
35	2	0,4 %

Tablica 2. Dob ispitanika

3.1.3. STUPANJ STUDIJA

Sljedeće pitanje u anketi odnosilo se na stupanj studija. Tu je bilo nekoliko neobičnosti, a pri tome mislim na činjenicu da više od 50 studenata (više od 10%!) nije znalo točno zaokružiti na kojem stupnju studija se nalaze. Studenti prava, čiji studij je integrirani, su u većini slučajeva zaokruživali preddiplomski i diplomski studij. Studenti KIF-a, njih više od 30% nije znalo da je njihov studij integrirani, dok su studenti 5.godine KBF-a odredili svoj stupanj studija kao preddiplomski (KBF je, također, integrirani).

Podijelimo li ih po stupnju studija, 165 ispitanika (33%) trenutno je na preddiplomskom studiju, 122 ispitanika na diplomskom studiju, te 213 ispitanika (42,6%) na integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju.

Tablica 3. Stupanj studija

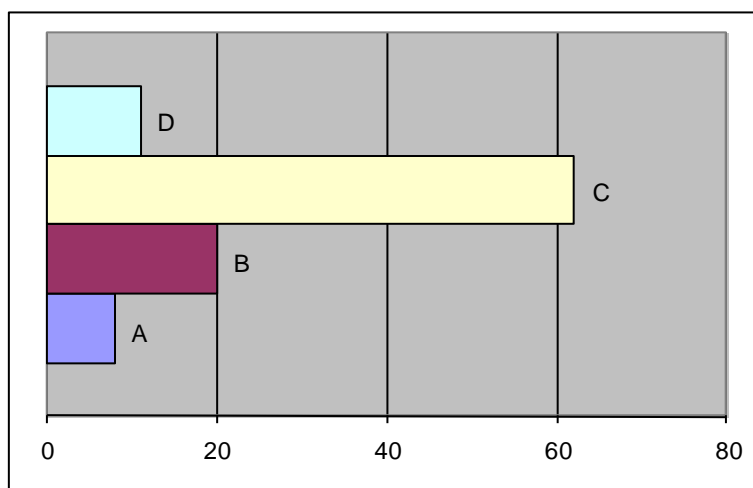
Od ukupnog broja ispitanika, njih 315 (63%) su redoviti studenti uz potporu MZOŠ-a. Redovitih studenata koji sami plaćaju studij je 151 (30,2%), a izvanrednih studenata 34 (6,8%). Što se tiče studiranja na nekom drugom fakultetu, 35 ispitanika (7%) je studiralo ili studira na dva fakulteta. Samo devet ispitanika (1,8%) je prethodno studiralo po starom sustavu, dok je ostalih 98,2% studiralo tek nakon što je uveden Bolonjski sustav. Nadalje, 82 ispitanika (16,4%) su ponavljala godinu studija. Jedan od poražavajućih podataka jest taj da je samo šest ispitanika (1,2%) provelo semestar na nekom drugom sveučilištu izvan Hrvatske. Od tih šest ispitanika, četvero njih su studenti Filozofskog fakulteta.

U sljedećim poglavljima analizirana su pitanja br.10, 11, te 16 – 30 iz anketnog upitnika.

3.1.4. PRISUTNOST NA NASTAVI

Jedna od obaveza koju su studenti dužni ispuniti u određenom broju su dolasci na nastavu. Bolonjski sustav zahtijeva prisutnost na nastavi (predavanja, seminari, vježbe). Studenti su prisiljeni biti na nastavi kako bi na kraju semestra dobili potpis profesora, no čest je slučaj da studenti na nastavu dolaze nespremni, te da dolaze isključivo zbog toga da skupe određen broj dolazaka koji je profesor prethodno odredio. Ispitanici su imali ponuđena 4 odgovora što se tiče njihovih dolazaka na nastavu, od mogućnosti da nastavu pohađaju u manje od 50% slučajeva, pa sve do odgovora koji zaokružuju studenti koji su na nastavi svaki put, dakle u 100% slučajeva.

- a) manje od 50% - 38 ispitanika (7,6%) pohađa nastavu manje od polovice ukupnog broja sati nastave i prema „Bolonji“ nemaju pravo na potpis i pristupanje završnom ispitu;
- b) između 50 % i 70 % - 99 ispitanika (19,8%) prisutno je na nastavi između 50% i 70% i sukladno tome nemaju pravo pristupiti završnom ispitu;
- c) više od 70 % - 309 ispitanika (61,8%) dolazi na nastavu u više od 70% slučajeva i time su stekli pravo izlaska na završni ispit;
- d) 100 % - 54 ispitanika (10,8%) prati svako predavanje / seminar / vježbe.

Tablica 4.

Pitanje 11. Dolasci na nastavu

Studenti koji su zaokružili odgovor A, odnosno oni čija je prisutnost na nastavi manja od 50% su većinom studenti Pravnog fakulteta, dok su studenti čiji odgovori su većinom D, odnosno stopostotna prisutnost na nastavi, studenti Fakulteta elektrotehnike i računarstva. Podijelimo li

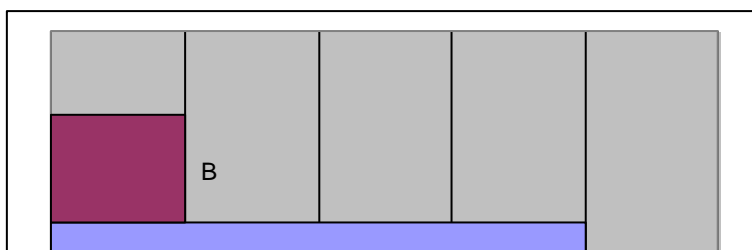
studente po područjima znanosti, saznajemo da su na nastavi najviše prisutni studenti tehničkih znanosti - njih 94% je zaokružilo odgovore C i D, dok su najslabiju prisutnost izrazili studenti društvenih znanosti; njih 78% na nastavi je prisutno manje od 70%.

Zašto je to tako? Nedolazak na nastavu može ukazivati na nedovoljnu atraktivnost nastave, na nastavu u kojoj studenti nemaju mogućnost sudjelovanja i sl. Isto tako, moguće je da neki studenti pohađaju nastavu isključivo zbog toga što određeni profesor na svakom svom satu vodi evidenciju o dolascima. Da bi student imao pravo na potpis profesora i pravo na pristupanje završnom ispitu, njegovi dolasci na nastavu bi trebali biti veći od 70%. Prema rezultatima ankete možemo vidjeti da se ovo pravilo ne poštuje u potpunosti.

Čini se da neprisustvo na nastavi studenti procjenjuju kao mogućnost da iz drugih izvora, prepisivanja od kolega – mogu nadoknaditi propušteno. Pitanje strogosti nastavnika ili njihove tolerancije također je faktor koji odlučuje o prisustvu studenata na nastavi. Pitanje prakse, vježbi – korektivan je činitelj u nužnosti pohađanja nastave. Sigurno da postoji još elemenata koji utječu na studentsku ozbiljnost prilikom pohađanja nastave, ali ovo su ključni momenti.

3.1.5. ŠTO NAKON PREDDIPLOMSKOG STUDIJA?

U jednom pitanju od studenata se traži da odgovore jesu li znali da nakon preddiplomskog studija nisu obavezni upisati diplomski na istome smjeru. Njih 399 je odgovorilo potvrdno, dok 101 student to nije znao. Dakako, prevladava broj onih koji su bili upućeni u to (79,8% ispitanika), ali nije nebitna činjenica to što njih 101 (20,2%) ne zna da nakon preddiplomskog studija, uz određene uvjete mogu promijeniti smjer. Zanimljivo je to što, analizom anketa po fakultetima, nema niti jednog fakulteta gdje su svi bili upoznati sa spomenutom činjenicom. Očito je da na to treba obratiti pažnju i na orijentacijskim danima ili putem web-stranica bolje informirati studente. Prilikom upisa na fakultete, mogla bi se organizirati predavanja za studente koji su tek upisali fakultet koja bi održavali studenti viših godina, te im na taj način dali informacije o tijeku studija. Isto tako, studenti se mogu informirati u info – centrima svojih fakulteta ili putem različitih brošura koje bi svaki fakultet mogao izdavati.

Tablica 5.

Pitanje 16. Znaju li studenti da nakon preddiplomskog studija nisu obavezni upisati diplomski studij na istom smjeru? A – da, B-ne

3.1.6. ISPITNI ROKOVI

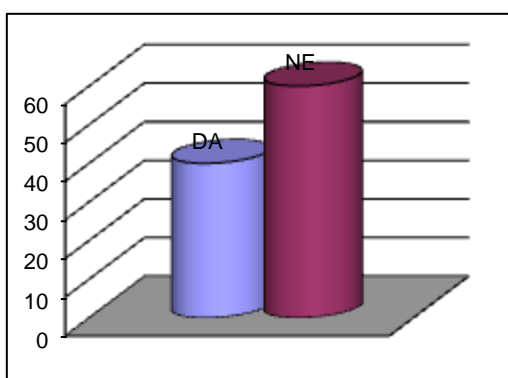
Sljedeće pitanje bilo je : “Znate li na koliko ispitnih rokova imate pravo izaći?”. Od 500 ispitanika njih 461 zna na koliko ispitnih rokova ima pravo. To je iznimno visok postotak od ukupnog broja, 92,2%. Samo 39 ispitanika, 7,8% nije sigurno na koliko ispitnih rokova ima pravo izaći iz pojedinog predmeta. Ta brojka je vrlo visoka i zadovoljavajuća, iako bi svi studenti trebali znati na koliko rokova imaju pravo. Na taj način bi se izbjegla ispitivanja pred komisijama, moguće gubljenje studentskih prava i slično. Studenti iz područja biomedicine i zdravstva, te iz biotehničkih znanosti su svi odgovorili pozitivno, dok se među studentima ostalih područja nalaze oni koji nisu sigurni u točan broj raspoloživih ispitnih rokova. Zbog čega dolazi do toga da studenti nisu sigurni u pogledu ovako bitnih informacija? Problem može biti u fakultetu, što znači da su studenti neinformirani. S druge strane, moguće je da su studenti nezainteresirani ili površni i iz tog razloga ne znaju dovoljno o mogućnostima pristupanja ispitnim rokovima.

Govorimo li o fakultetima pojedinačno, samo su studenti FER-a, Medicinskog fakulteta i Stomatološkog fakulteta svi potvrdno odgovorili na ovo pitanje. To govori o ozbiljnosti, koncepciji i organizaciji studija i studenata.

3.1.7. STRUČNA PRAKSA

Smatrala sam izuzetno bitnim pitati studente o provođenju stručne prakse na njihovim fakultetima. Naime, po završetku fakulteta, studentima nije dovoljno isključivo teorijsko znanje. Treba ih pripremiti na ono što ih očekuje u praksi. Niti jedna knjiga i niti jedan profesor ne mogu u potpunosti pripremiti studenta za ono s čime će se susresti u svom budućem poslu. O kojem god zanimanju se radilo, postoje nebrojene situacije koje je nemoguće predvidjeti i riješiti samo primjenom teorijskog znanja. Studenti će se najbolje snalaziti ukoliko se tijekom studiranja nađu u neposrednoj blizini onoga o čemu čitaju u knjigama. Praksa i doživljaj iz prve ruke su izuzetno korisni svakom studentu. Pitanje iz ankete je glasilo ovako: “Jeste li tijekom studija obavljali ili trenutno obavljate neku vrstu stručne prakse?”. Rezultat nije bio zadovoljavajući. Čak 296 studenata (59,2%) je odgovorilo negativno, a samo 204 studenta (40,8%) pozitivno. U cjelini ovakav rezultat izgleda prilično zabrinjavajuće i loše, no pogledamo li s druge strane, za to postoji objašnjenje.

Ispitanika iz područja društvenih i humanističkih znanosti je bilo ukupno 70,6%, a većina onih koji nisu obavljali stručnu praksu je upravo iz tih područja. Filozofski fakultet, Katoličko bogoslovni fakultet i Pravni fakultet su fakulteti čiji studenti su se u većem broju slučajeva izjasnili da nemaju stručne prakse, dok prakse najviše ima na biomedicini i zdravstvu te na biotehničkim znanostima. Fakulteti čiji studenti smatraju da imaju dovoljno praktične nastave i zadovoljni su njome su: Medicinski fakultet, Stomatološki fakultet, Veterinarski fakultet, Zdravstveno veleučilište, Agronomski fakultet i Učiteljski fakultet.

Tablica 6.

Pitanje 18. Jeste li tijekom studija obavljali ili trenutno obavljate neku vrstu stručne prakse?

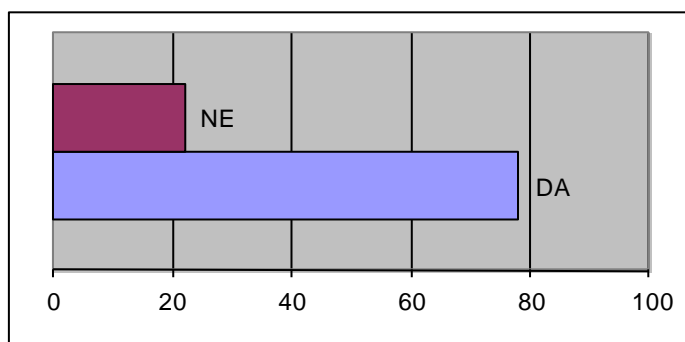
Stručna praksa je pitanje koncepcije i sadržaja studija. Studenti pojedinih fakulteta jednostavno moraju imati veći broj sati prakse od ostalih (npr. ZVU, MEF i sl.). Na nekim fakultetima (FF, KBF, PF i sl.) praksu čini metodika pojedinog predmeta. Ne možemo reći da prakse nekad nema dovoljno, već da studenti nisu zadovoljni brojem sati stručne prakse.

Na pitanje o postojanju praktične nastave na fakultetima nadovezalo se još jedno pitanje. Smatraju li studenti da imaju dovoljno praktične nastave? Njih 181 (36,2%) smatra da je praktičnog dijela u nastavi dovoljno, dok 319 studenata (63,8%) nije zadovoljno količinom prakse na studiju. Studenti FER-a su zadovoljni i kvalitetom i kvantitetom vježbi na fakultetu, no kažu da to nije isto što i praktično znanje i željeli bi više prakse u nastavi.

3.1.8. LITERATURA

KORIŠTENJE STRANE LITERATURE

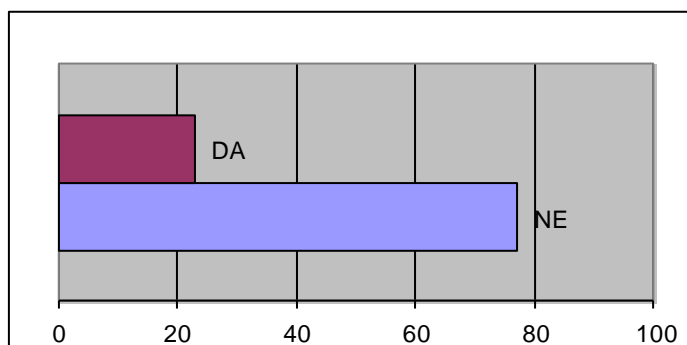
Stranu literaturu tijekom svog studija koristi 77,8% ukupnog broja ispitanika, dok preostalih 22,2% koristi isključivo literaturu na hrvatskom jeziku. Područja znanosti čiji studenti najviše koriste stranu literaturu su društvene i humanističke, njih 322 (91,2%) koristi literaturu na stranim jezicima. Fakultet s najvećim postotkom korištenja strane literature jest Filozofski fakultet. Od 94 ispitanika FFZG-a, njih 90 je potvrdno odgovorilo na upit o korištenju strane literature i u postocima to iznosi 95,7%.

Tablica 7.

Pitanje 22. Koristite li u svojim radovima i u pripremi ispita stranu literaturu?

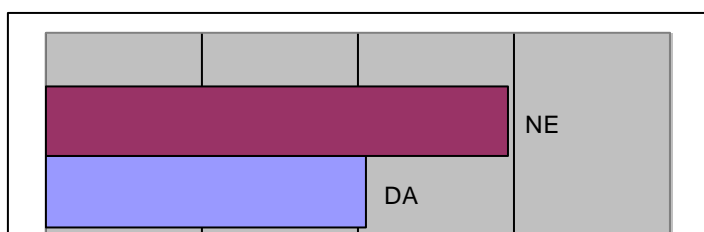
Treba naglasiti da studenti Filozofskog fakulteta studiraju strane jezike i to je jedan od razloga zašto je na tom fakultetu visok postotak korištenja strane literature. Nemoguće je studirati bilo koji strani jezik bez korištenja izvornih tekstova, gramatike određenog jezika i sl. Uz to, strana literatura je nužna i za usavršavanje u drugim znanostima.

Tablica 8.

Pitanje 23. Traži li se od Vas korištenje previše strane literature?

Iako studenti koriste stranu literaturu, 77, 2% ispitanika ne misli da je strane literature previše. Ostalih 22,8% smatra da profesori od njih traže da u prevelikoj mjeri koriste literaturu koja nije na hrvatskom jeziku. Među tih 22,8% od ukupnog broja, najbrojnije su studentice Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta, te studenti Hrvatskih studija (oboje iz područja društvenih znanosti). Studentice Edukacijsko- rehabilitacijskog fakulteta (smjer logopedija) kažu da je literatura koju koriste prepuna medicinske terminologije i da je vrlo zahtjevno proučavati je na hrvatskom jeziku. Usprkos tome, njihovi profesori zahtijevaju upoznavanje s različitim svjetskim istraživanjima i studijama koje su većinom na engleskom jeziku. Studenti su nezadovoljni time jer im, vjerojatno, nije pojašnjeno da novija literatura dominantno dolazi iz engleskog govornog područja.

Tablica 9.

Pitanje 24. Je li strana literatura prezahtjevna?

Od ukupnog broja ispitanika, njih 208 (41,6%) smatra da je literatura na stranom jeziku prezahtjevna, dok je njih 296 (58,4%) suprotnog mišljenja. Da je strana literatura prezahtjevna, smatra 31 student PMF-a (83, 7% ispitanika PMF-a), oba ispitanika Arhitektonskog fakulteta, te 19 studentica Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta (79,1% svih ispitanika ERF-a.)

Zašto prilično velik broj studenata smatra da se od njih traži korištenje previše strane literature i da je prezahtjevna? Jedan od razloga može biti i činjenica da se strani jezik na većini fakulteta uči vrlo kratko. Istina je da je to što učimo na fakultetu strani jezik struke, no jedan semestar ili godina dana učenja stručne terminologije nije dovoljna.

FAKULTET	KOLEGIJI STRANIH JEZIKA
Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet	I i II semestar, engleski ili njemački jezik
Filozofski fakultet (pedagogija, sociologija, psihologija)	I i II semestar, engleski ili njemački jezik
Fakultet strojarstva i brodogradnje	III i IV semestar, tehnički engleski ili njemački jezik
Prirodoslovno matematički fakultet (kemija, biologija, fizika, matematika, geografija, geologija)	Engleski jezik obavezan samo na matematičkom odsjeku (III i IV semestar)

Stomatološki fakultet	Engleski ili njemački jezik kroz 2 semestra
Pravni fakultet	Izborni jezici: engleski, njemački i francuski, mogućnost učenja jezika kroz svih 5 godina

Tablica 10. Učenje stranih jezika na fakultetima

Kao što možemo vidjeti, kolegija stranih jezika je na većini fakulteta zaista premalo. Izuzetak je Pravni fakultet koji svojim studentima daje mogućnost izbora između čak tri jezika.

3.1. 9. STUDIRANJE U INOZEMSTVU (MOBILITY PROGRAMI) –

PREDNOSTI I NEDOSTACI

a) STUDIRANJE U INOZEMSTVU

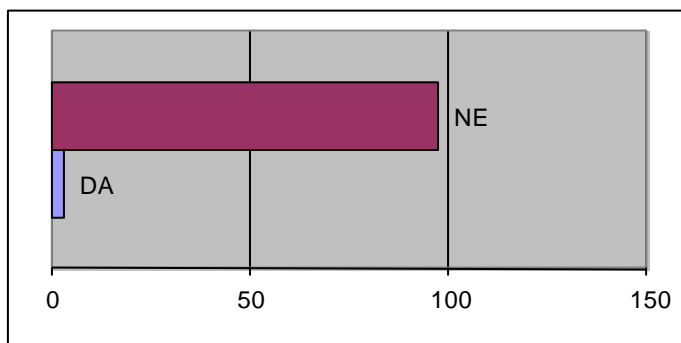
Dio koji je dao izuzetno poražavajuće rezultate je onaj koji se odnosi na studiranje u inozemstvu. U Zagrebu je 3. i 4. travnja 2012. održan sajam obrazovanja na kojemu su sudjelovali predstavnici sveučilišta i visokih škola iz Velike Britanije, Njemačke, Francuske, Nizozemske, Švicarske, SAD-a, Australije i Novog Zelanda. Posjetitelji su besplatno mogli dobiti informacije i brošure inozemnih izlagača.

Institut za razvoj obrazovanja u Zagrebu ima svoju internet stranicu na kojoj se nalazi velik broj izuzetno korisnih smjernica i podataka o studiranju u inozemstvu - SAD-u, Kanadi i europskim zemljama. Isto tako, moguće je osobno posjetiti Institut za razvoj obrazovanja (IRO) u Preradovićevoj ulici u Zagrebu i tamo zatražiti sve informacije koje su studentima potrebne.

Na internetskim stranicama postoji i Vodič za studiranje u inozemstvu u kojem je na 25 stranica detaljno razrađen cijeli program. Studenti u Vodiču mogu saznati apsolutno sve što ih zanima u vezi studija u drugoj državi – od dokumenata koje treba prikupiti, gdje mogu dobiti informacije i materijale, koliki su troškovi procesuiranja prijave, kako izgleda formular prijave i slično. Kao što se može vidjeti, do informacija za studiranje u inozemstvu je vrlo lako doći. Postoje agencije, portali, forumi, instituti, internet stranice... Usprkos tome, veliki broj studenata je nedovoljno informiran o studiranju na drugim sveučilištima stoga je jedno od

pitanja u anketi glasilo ovako : “Dobivate li na fakultetu dovoljno informacija o mogućnostima studiranja u inozemstvu?”

Usprkos dostupnosti informacija o studiranju u inozemstvu, 75% studenata smatra da ne dobivaju dovoljno informacija o tome. Samo njih 125 (25% ispitanika) je zadovoljno količinom informacija koju dobivaju na fakultetu o spomenutoj temi. Većinu od 25% ispitanika koji su odgovorili potvrdno čine studenti Filozofskog fakulteta (njih 67) i studenti Učiteljskog fakulteta (njih 18). Studenti iz područja društvenih znanosti najbolje su informirani o mogućnostima studiranja u inozemstvu.

Tablica 11.

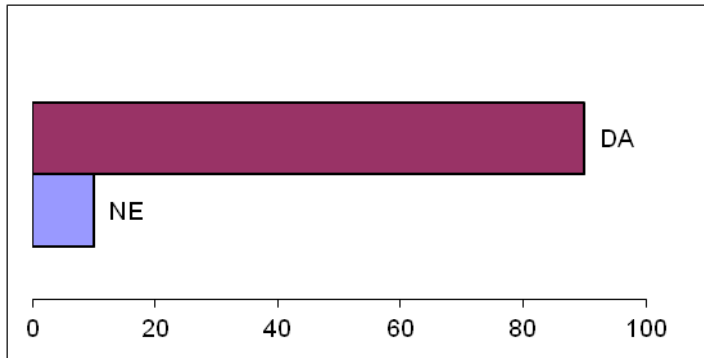
Pitanje 28. Jeste li koristili neki mobility program, npr.Erasmus?

Od 15 studenata koji su koristili Erasmus program, njih šest je s Kineziološkog fakulteta, četiri s Učiteljskog fakulteta, dva studenta Ekonomskog fakulteta, dva studenta Pravnog fakulteta i jedna studentica Fakulteta političkih znanosti. Svi studenti koji su koristili mobility programe iz područja su društvenih znanosti, dok studenti fakulteta koji se ubrajaju u ostalih 5 područja znanosti nisu koristili bilo koji od programa ove vrste. Možda se studenti boje mogućeg gubitka godine, studenti i fakulteti još nisu pripremljeni za mobility programe ili je razlog u intenzivnijoj nastavi kao faktor nadoknade.

b) *KORIŠTENJE ICT-A U NASTAVI*

U doba neprestanog razvoja tehnologije, ni obrazovanje nije moglo izbjeći direktan doticaj s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom. Studenti prijavljuju ispite preko studomata, koristimo *Omega* - program za učenje na daljinu, literaturu dobivamo putem

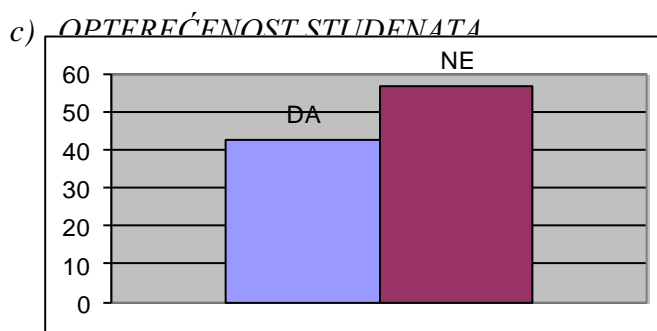
elektroničke pošte, a dio ispitne literature također možemo pronaći na internetu. Predavanja pratimo putem PowerPoint programa (prezentacija).

Tablica 12.

Pitanje 21. Smatrate li korisnim korištenje ICT-a u nastavi?

Većina studenata smatra korisnim korištenje ICT-a u nastavi, čak 90,4% ispitanika. Ostalih 9,6% smatraju da informacijsko – komunikacijska tehnologija uopće ne pridonosi poboljšanju kvalitete visokog obrazovanja i da nije nužno koristiti je tijekom studija. Studenti Veterinarskog fakulteta, Šumarskog fakulteta i 9 od 11 ispitanika Katoličko bogoslovnog fakulteta su protivnici korištenja ICT-a u nastavi. Razlog visokom postotku pozitivnih odgovora na ovo pitanje je i činjenica da je ICT izvor novih informacija i mogućnosti učenja.

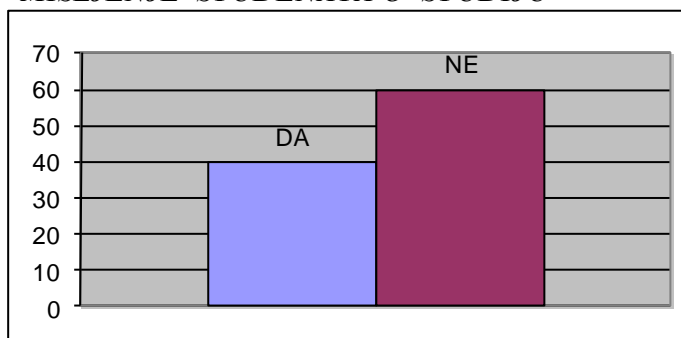
Tablica 13.

Pitanje 20. Smatrate li da ste ovakvim načinom studiranja preopterećeni?

Mišljenja studenata po ovom pitanju nisu isključivo orijentirana niti na pozitivan niti na negativan odgovor. Nešto manje od polovice ispitanika, njih 43,4% smatra da su ovakvim načinom studiranja preopterećeni. S druge strane, 56,6% ispitanika smatra da odrađivanjem svih svojih studijskih obaveza nisu preopterećeni. Studenti fakulteta koji se ubrajaju pod tehničke znanosti smatraju da su preopterećeni i opterećeni više od ostalih studenata. U anketi je sudjelovalo 77 studenata iz područja tehničkih znanosti, a njih 62 (80,5%) smatra da su ovakvim načinom studiranja preopterećeni. Većina ispitanika Fakulteta elektrotehnike i računarstva i Geodetskog fakulteta smatraju se preopterećenima.

Nadalje, studenti Učiteljskog fakulteta i Medicinskog fakulteta kažu da im opterećenje i problem stvara to što se većina njihovih vježbi odvija izvan zgrade fakulteta. Studenti medicine vježbe i praksu imaju u bolnicama, dok studenti Učiteljskog fakulteta svoje metodičke vježbe izvode u zagrebačkim školama i vrtićima. To predstavlja problem studentima koji gube podosta vremena na putovanje po gradu, a to vrijeme bi inače mogli iskoristiti za učenje i sl. Studenti su nezadovoljni takvim načinom organizacije i smatraju da bi bilo puno bolje kada bi vježbe bile organizirane samo jedan ili dva dana u tjednu kada nemaju obaveza na fakultetu, te bi tako više vremena mogli posvetiti učenju i manje vremena bi gubili na nepotrebne stvari.

d) MIŠLJENJE STUDENATA O STUDIJU

Tablica 14.

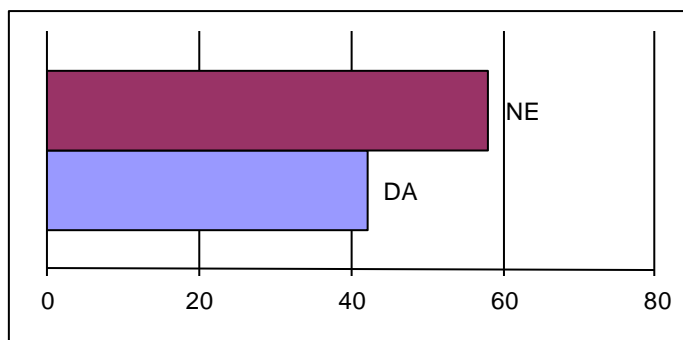
Pitanje 25. Imate li na studiju dovoljno prostora za slobodu i kreativnost?

Studenti žele tijekom svog studiranja slobodu i kreativnost u učenju, organiziranju obaveza, izbornih kolegija i sl. Studenti pojedinih fakulteta žele više samostalnosti i žele da im se omogući iskazivanje njihove kreativnosti. Imaju li prostora za slobodu i kreativnost uz ovakav način studiranja? Čak 60,2% ispitanika je odgovorilo negativno, a samo 39,8% ispitanika pozitivno.

Studentice Učiteljskog fakulteta smatraju da njihov fakultet čak i zahtijeva kreativnost prilikom pripreme i održavanja nastavnih satova u školama, ali uz previše drugih obaveza njihova kreativnost često ne dolazi do izražaja.

Studenti Fakulteta elektrotehnike i računarstva i studenti Ekonomskog fakulteta napisali su i komentare u kojima kažu da nemaju previše prostora za bilo kakvu slobodu i da za njihov studij kreativnost gotovo i nije potrebna.

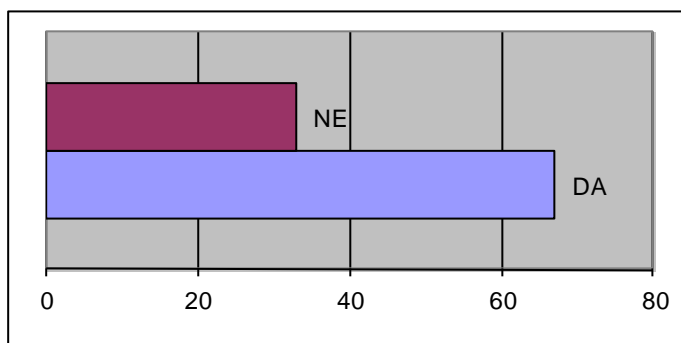
Općenito, studenti tehničkih, prirodnih i biotehničkih znanosti smatraju kako sadržaj kolegija njihovih studija ne zahtijeva kreativnost, dok studenti biomedicine i zdravstva, društvenih i humanističkih znanosti smatraju da je kreativnost za pojedine aspekte njihovog školovanja vrlo bitna i htjeli bi više zadataka u kojima bi svoju kreativnost u radu mogli i pokazati. Naime, možda bi se netko i zapitao zašto je npr. studentima medicine i stomatologije nužna kreativnost? Odgovor leži u činjenici da na njihovim fakultetima postoji puno vježbi i praktičnog rada, ali i rada s ljudima, te bi u velikom broju slučajeva kreativnost bila značajan segment njihova rada. Studentima Arhitektonskog fakulteta kreativnost je ključna za posao kojim će se baviti.

Tablica 15.

Pitanje 26. Smatrate li da Vam je ovakav način studiranja poticajan i motivirajući?

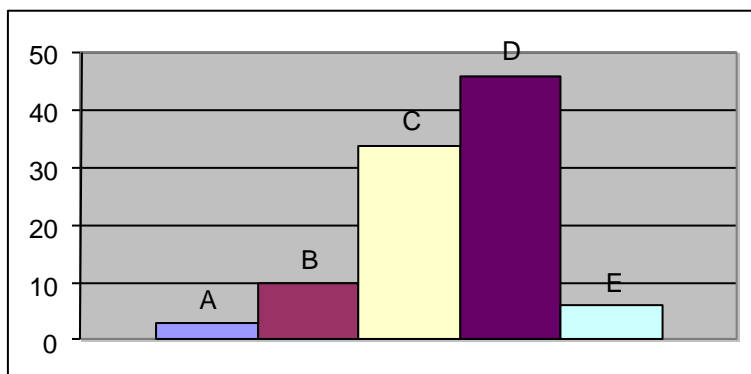
Na ovom pitanju prevladao je negativan rezultat, a to nam može biti znak da se u obrazovnom sustavu neki segmenti trebaju mijenjati. Od ukupnog broja ispitanika, njih 290 (58%) je odgovorilo da njihov studij nije poticajan i motivirajući. Druga skupina ispitanika, njih 210 (42%) smatra da njihov studij jest takav. Pogledamo li podjelu po znanostima i fakultetima, u većini slučajeva su odgovori podjednaki – gotovo jednako odgovora “da” i odgovora “ne”, no razlika je očita kod ispitanika s Filozofskog fakulteta, njih 64 od 94 (68%) smatra kako studij koji su upisali nije poticajan i motivirajući. Studenti Kineziološkog fakulteta, njih 75 od 85 (88,2%) dijele njihovo mišljenje. Možda je razlog tome kvaliteta studijskih programa, kao i mogućnosti za zapošljavanje nakon završetka studija što direktno određuje perspektivu – radnu i osobnu.

Tablica 16.

Pitanje 29. Smatrate li da Vas studij priprema za rad u struci?

Uz nekoliko pitanja na koja su dobiveni negativni odgovori, vrlo je bitno da ovo nije jedno od njih. Studenti imaju neke segmente koje bi na svojim fakultetima htjeli promijeniti, ali većinom smatraju da ih njihov studij priprema za nastavak rada u struci. Studenti mogu procijeniti koliko su tijekom svog studija naučili i kako će se u budućnosti snalaziti na svom radnom mjestu. Njih 67,2 % smatra da su spremni za rad u struci i da ih je studij za to dobro pripremio. Manji broj ispitanika, njih 32,8 %, mišljenja je da se u radu u struci neće dobro snaći jer tijekom studija za to nisu pripremljeni. Što se tiče samih fakulteta, spremnima za rad se smatraju studenti Fakulteta strojarstva i brodogradnje, Učiteljskog fakulteta i Fakulteta elektrotehnike i računarstva.

Tablica 17.

Pitanje 30. Koliko ste zadovoljni svojim studiranjem?

Na kraju ankete (30.) dobiveni su vrlo pozitivni rezultati što se tiče zadovoljstva studenata njihovim studiranjem. Mogli su izabrati između 5 odgovora koji su imali sljedeće tvrdnje:

- uopće nisam zadovoljan/na (2,6%);
- djelomično sam zadovoljan/na (10%);
- ni sam zadovoljan/na niti nezadovoljan/na (34,6%);
- prilično sam zadovoljan/na (46,4%);
- u potpunosti sam zadovoljan/na (6,4%).

Više od 50% ispitanika je prilično, ili u potpunosti zadovoljno studijem koji su izabrali, dok njih 12,6% nije uopće zadovoljno, ili su tek djelomično zadovoljni svojim studiranjem. Taj podatak je pozitivan i zadovoljavajući iz više razloga :

→ studenti su zadovoljni studijem koji su izabrali i motivirani su za rad u struci;

→ zadovoljan student voli svoje buduće zanimanje, a zadovoljan čovjek će ulagati trud u svoj posao i biti profesionalni stručnjak;

→ studenti koji studiraju na fakultetu koji možda i nije bio njihov prvi izbor su na kraju zadovoljni fakultetom;

→ osoba koja voli svoje zanimanje, spremna je i na trajno usavršavanje, a to je uvjet za stvaranje i opstanak i društva i obrazovanja, a time i “društva znanja”.

4/A EMPIRIJSKI DIO ISTRAŽIVANJA

4.1. Poznavanje pojmova vezanih uz Bolonjski proces

Jedno od pitanja u anketi se odnosilo na poznavanje pojmova vezanih uz Bolonjski proces. Koliko studenti uopće znaju o pojmovima na kojima se temelji njihov studij? Pred njima je bilo 10 pojmova, a informiranost o pojmovima su izrazili kroz skalu procjene. Imali su mogućnost zaokružiti brojeve od jedan do pet pri čemu je svaki broj imao sljedeće značenje:

- 1) uopće nisam upoznat/a s pojmom;
- 2) djelomično sam upoznata s pojmom;

- 3) polovično sam upoznata s pojmom;
- 4) prilično dobro sam upoznata s pojmom;
- 5) u potpunosti sam upoznata s pojmom.

4.1.1. BOLONJSKI PROCES I VISOKO OBRAZOVANJE

Preduvjet za provođenje Bolonjskog procesa na sveučilištima bilo je potpisivanje Bolonjske deklaracije. Bolonjska deklaracija je zajednička deklaracija 29 europskih ministara obrazovanja potpisana u Bologni 19.6.1999.godine. Sama deklaracija odnosi se na reformu sustava visokog obrazovanja u Europi, a reforma je poznatija pod nazivom Bolonjski proces. Hrvatska je potpisala Bolonjsku deklaraciju u Pragu 2001.godine i time se obvezala da će u određenom vremenskom roku prilagoditi svoj sustav visokog obrazovanja i prilagoditi ga ostalim zemljama prema zahtjevima Bolonjske deklaracije. Taj rok je istekao s 2010-om godinom.

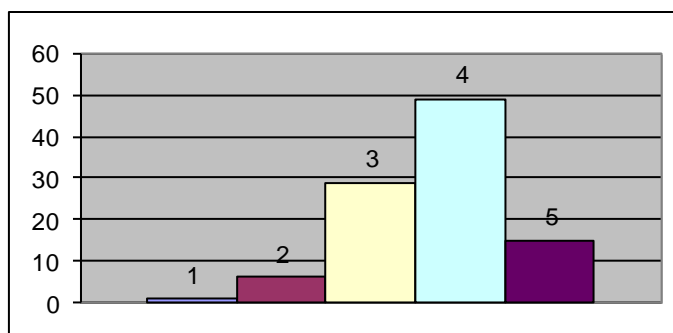
Godinu dana nakon potpisivanja Bolonjske deklaracije pojavila se i Lisabonska strategija. Kao i Bolonjska deklaracija, Lisabonska strategija odgovara na izazove modernog društva. Ipak, njen strateški cilj je bio malo drugačiji. Lisabonska strategija teži tome da Europska Unija postane najkonkurentnije i najdinamičnije gospodarstvo svijeta. Kakve to veze ima s visokim obrazovanjem i Bolonjskom deklaracijom? Odgovor je sljedeći: ostvarenje ciljeva koji su predviđeni Lisabonskom strategijom temelji se isključivo na znanju. Što se tiče reformi koje su predviđene Lisabonskom strategijom, a vezane su uz obrazovanje, spominju se: pitanje financiranja visokog obrazovanja, pitanje upravljanja i autonomije institucija visokog obrazovanja, atraktivnost i mobilnost, te pitanje zapošljavanja i cjeloživotnog učenja. S druge strane, najjednostavnije rečeno, ciljevi Bolonjskog procesa su: pretvaranje Europe u najnaprednije društvo znanja, stvaranje zajedničkog prostora visokog obrazovanja te osiguravanje mobilnosti i zapošljavanje građana Europske unije. Sljedeća tablica pokazuje ciljeve Bolonjske deklaracije, te način na koji studenti tumače "Bolonju".

CILJEVI BOLONJSKE DEKLARACIJE (BOLONJSKOG PROCESA)	BOLONJSKI PROCES IZ PERSPEKTIVE STUDENTA
Uvođenje sustava lako prepoznatljivih	Student je u središtu zbivanja;

stupnjeva;	
Prihvatanje sustava temeljenog na dva glavna ciklusa;	Želi se smanjiti prosjek studiranja;
Uvođenje ECTS bodovnog sustava;	Nema formalnog ispita na kraju godine;
Promicanje mobilnosti;	Kontinuirano pratiti rad i na temelju toga bodovati;
Promicanje europske dimenzije u visokom školstvu;	Nastava u manjim grupama;
Osiguravanje usporednih kriterija i metodologija.	Profesori su studentima na raspolaganju;
	Lakše priznavanje diploma izvan Hrvatske, veća mogućnost zaposlenja.

Tablica 18. Prikaz ciljeva Bolonjskog procesa i načina na koji studenti doživljavaju provedbu Bolonjskog procesa

2.dio – Poznavanje pojmova vezanih uz Bolonjski proces

Tablica 19.

Pitanje 12 (a) Koliko su studenti upoznati s pojmom „Bolonjskog procesa“?

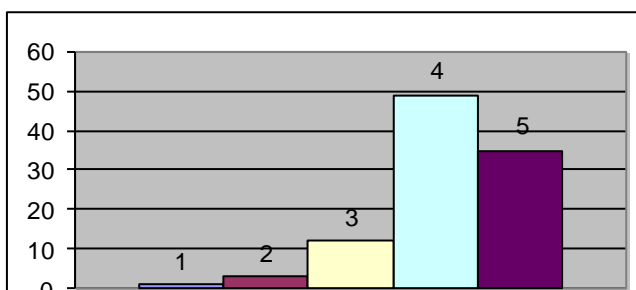
- 1) 6 ispitanika (1,2%) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom Bolonjskog procesa;
- 2) 30 ispitanika (6%) smatra da su djelomično upoznati s pojmom Bolonjskog procesa;
- 3) 144 ispitanika (28,8%) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 243 ispitanika (48,6%) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;
- 5) 77 ispitanika (15,4%) u potpunosti je upoznato s pojmom Bolonjskog procesa.

4.1.2. ECTS SUSTAV BODOVANJA

ECTS ili European Credit Transfer System odnosi se na europski sustav prijenosa bodova. ECTS bodovi i njihovo dodjeljivanje temelji se na radnom opterećenju studenata. Radno opterećenje obuhvaća prosječnu količinu vremena koja je studentu potrebna da izvrši sve nastavne obaveze poput predavanja, seminara, projekata, pripreme za nastavu, spremanje ispita i sl. Jedna redovita godina studija iznosi 60 ECTS bodova. Što se tiče radnog opterećenja, student u jednoj godini na svoje fakultetske obaveze utroši između 1500 i 1800 sati. U prijevodu, da bi student zaslužio jedan ECTS bod, potrebno je da u njega uloži 25-30 sati rada.

Prije nego što se odredi broj ECTS bodova koje nosi pojedini kolegij, nužno je definirati ciljeve koji se njegovom izvedbom žele postići, predvidjeti očekivane ishode i tako procijeniti koliko rada je potrebno uložiti. Nadalje, vrlo je važno reći da ECTS bodovi nisu isto što i ocjene niti ih zamjenjuju. ECTS bodove nije moguće dijeliti i dodjeljivati ih parcijalno za djelomično izvršavanje obaveza, npr. ako kolegij nosi pet bodova, nije moguće dodijeliti tri od pet bodova.

U provedbi reforme visokog obrazovanja, uočen je problem vezan uz dodjelu ECTS bodova: bodovi su dodjeljivani prema broju sati nastave a ne prema radnom opterećenju studenata potrebnom da se steknu unaprijed predviđeni ishodi učenja.

Tablica 20.

Pitanje 12 (b) Koliko su studenti upoznati s pojmom "ECTS sustav bodovanja"?

- 1) 4 ispitanika (0,8%) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom „ECTS sustav bodovanja“;
- 2) 13 ispitanika (2,6%) smatra da su djelomično upoznati s pojmom „ECTS sustav bodovanja“;
- 3) 61 ispitanik (12,2%) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 246 ispitanika (49,2%) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;
- 5) 176 ispitanika (35,2%) u potpunosti je upoznato s pojmom „ECTS sustav bodovanja“.

4.1.3. CIKLUSI STUDIJA

Kad govorimo o ciklusima studija, zapravo se radi o razinama. Prva razina studija naziva se preddiplomski studij, a traje najmanje tri godine. U te tri godine student može skupiti najviše 180 ECTS bodova te nakon toga upisuje drugu razinu, a to je diplomski studij.

Akademski naziv koji se stječe nakon završenog preddiplomskog studija jest prvostupnik (bachelor, baccalaureus). Već nakon završenog preddiplomskog studija, student posjeduje određenu razinu znanja i sposobnosti s kojom može konkurirati na tržištu rada, no isto tako sa završenim preddiplomskim studijem ostvaruje pravo upisa na drugu razinu, odnosno na

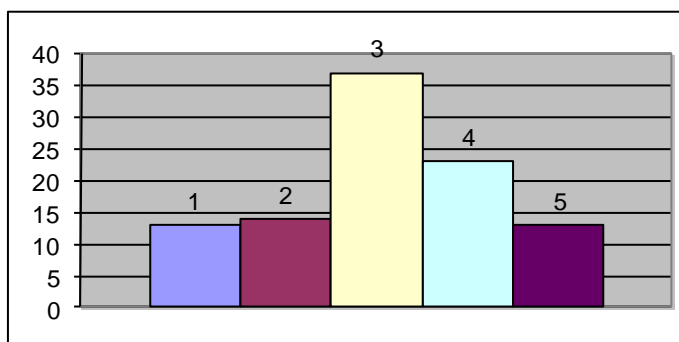
diplomski studij. Diplomski studij traje dvije godine i tijekom diplomskog studija je moguće skupiti 120 ECTS bodova. Završetkom diplomskog studija dobiva se diploma, a student koji je završio fakultet dobiva akademski naziv magistar (master).

Što se tiče kombiniranja razina studija, ovdje je bilo riječi o sustavu tri godine + dvije godine, no postoji i kombinacija četiri godine + jedna godina, ali i pet godina + nula godina.

Preddiplomski studij, u ovom slučaju, traje četiri godine, a diplomski studij samo jednu. Ako uzmemo u obzir i bodovanje, na preddiplomskom studiju moguće je sakupiti 240 ECTS bodova, a na diplomskom studiju 60 ECTS bodova.

Uz već spomenute cikluse studija, vrlo je važno reći da na nekim fakultetima postoji integrirani studij. Integrirani studij obuhvaća preddiplomsku i diplomsku razinu studija u trajanju od pet godina. Nakon završenih pet godina, stječe se akademsko zvanje magistra s izuzetkom kod tehničkih znanosti (magistar inženjer) i veterine, medicine i stomatologije (doktor struke).

Postoji i treća razina studija, a to je postdiplomski studij. Uvjet za upisivanje trećeg stupnja jest završeni preddiplomski i diplomski studij i ostvarenih 300 bodova. Treća razina studija traje tri godine, a po završetku se stječe akademski naziv doktora znanosti.

Tablica 21.

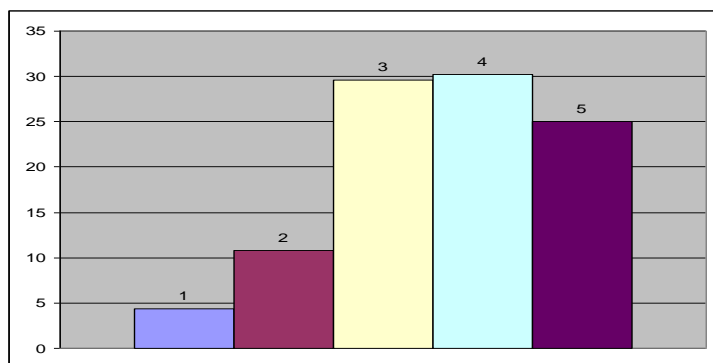
Pitanje 12 (c) Koliko su studenti upoznati s pojmom “ciklusi studija”?

- 1) 67 ispitanika (13,4%) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom „ciklusi studija“;
- 2) 68 ispitanika (13,6%) smatra da su djelomično upoznati s pojmom „ciklusi studija“;
- 3) 185 ispitanika (37%) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 113 ispitanika (22,6%) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;
- 5) 67 ispitanika (13,4%) u potpunosti je upoznato s pojmom „ciklusi studija“.

4.1.4. PRVOSTUPNIK (BACCALAUREUS, BACHELOR)

Prvostupnik, odnosno baccalaureus ili bachelor, jest zvanje koje student stječe po završetku preddiplomskog studija uz uvjet da je skupio 180 ECTS bodova za preddiplomski studij u trajanju od tri godine ili 240 za preddiplomski studij u trajanju od četiri godine. Isto tako, prvostupnici stječu pravo upisa u drugi ciklus studija.

Analiza odgovora anketiranih studenata o spomenutom pojmu jest sljedeća:

Tablica 22.

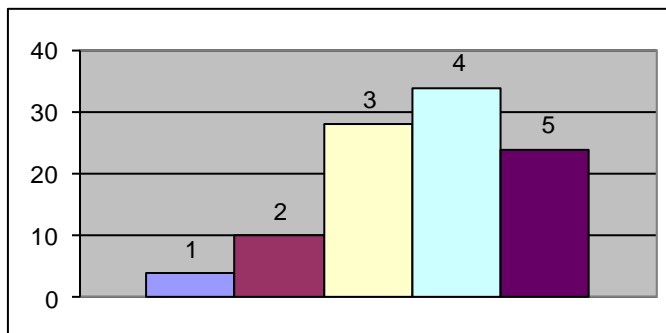
Pitanje 12 (d) Koliko su studenti upoznati s pojmom „prvostupnik“?

- 1) 22 ispitanika (4,4%) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom „prvostupnik“;
- 2) 54 ispitanika (10,8%) smatra da su djelomično upoznati s pojmom „prvostupnik“;

- 3) 148 ispitanika (29,6%) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 151 ispitanik (30,2%) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;
- 5) 125 ispitanika (25%) u potpunosti je upoznato s pojmom „prvostupnik“.

4.1.5. MAGISTAR STRUKE

Drugi ciklus obrazovanja završava sa ostvarenih 300 bodova, pri čemu je na drugom stupnju sakupljeno 120 bodova ukoliko se radi o principu tri + dva, ili 60 bodova ukoliko je ciklus studija četiri + jedan. Student tada dobiva diplomu i stječe akademski naziv magistar struke.

Tablica 23.

Pitanje 12 (e) Koliko su studenti upoznati s pojmom “magistar struke”?

- 1) 20 ispitanika (4%) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom „magistar struke“;
- 2) 51 ispitanik (10,2%) smatra da je djelomično upoznat s pojmom „magistar struke“;
- 3) 142 ispitanika (28,4%) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 167 ispitanika (33,4%) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;
- 5) 120 ispitanika (24%) u potpunosti je upoznato s pojmom „magistar struke“.

4.1.6. MOBILNOST

Govorimo li o visokom obrazovanju, odmah možemo zaključiti da se ovdje radi o akademskoj mobilnosti, odnosno o boravku studenata ili nastavnog osoblja na nekom drugom sveučilištu. Akademska mobilnost odnosi se većinom na razmjene unutar države. Ipak, postoji i međunarodna mobilnost čija je glavna značajka boravak na visokom učilištu izvan matične zemlje. Programi akademske mobilnosti provode se na svim razinama odgojno – obrazovnog sustava, pa tako razlikujemo:

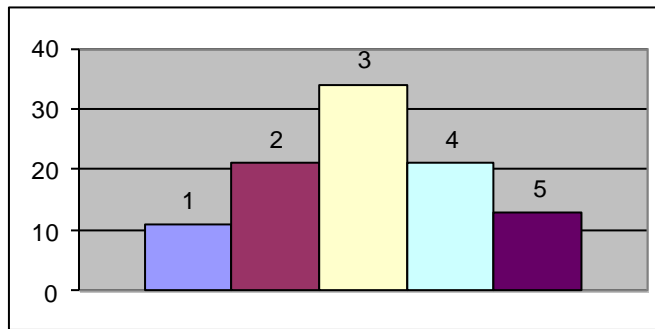
- a) Comenius → odnosi se na predškolski odgoj te na osnovno i srednje obrazovanje;
- b) Leonardo da Vinci → odnosi se na strukovno obrazovanje i osposobljavanje;
- c) Erasmus → visoko obrazovanje;
- d) Grundtvig → obrazovanje odraslih;
- e) Jean Monnet → dio Programa za cjeloživotno učenje koji podupire institucije i aktivnosti u području europskih integracija.

Što se tiče učinaka akademske mobilnosti, oni su, uglavnom, pozitivni. Svaki student ili prosvjetni djelatnik koji ode na razmjenu ili stručno usavršavanje na drugo sveučilište ili izvan matične zemlje, uvelike je obogatio svoje iskustvo. Nadalje, ode li se u neku drugu državu, velike su mogućnosti učenja i/ili usavršavanja stranog jezika. Također, ukoliko živimo u nekoj drugoj zemlji, neizbježno je upoznavanje drugačijeg kulturnog, društvenog, ali i obrazovnog okruženja.

Iako su upravo istaknute prednosti akademske i međunarodne mobilnosti, u Hrvatskoj je još vrlo malo ljudi koji se koriste programima mobilnosti. Isto tako, ne možemo reći da postoji velik broj studenata iz drugih država koji dolaze na razmjenu ili na stručno usavršavanje u Hrvatsku. Što se toga tiče, SAD su po tom pitanju daleko ispred svih. Njihov sustav potiče na razmjenu i mobilnost, ali isto tako prihvaća velik broj studenata iz drugih država.

Koncentriramo li se isključivo na područje visokog obrazovanja, najviše će nas interesirati već spomenuti Erasmus. Njegovo trajanje odvija se u rasponu između tri i dvanaest mjeseci, ovisno o tome radi li se o studijskom boravku ili stručnoj praksi. U okviru programa, studentima se daje mjesečna financijska potpora kako bi im se olakšao život i smanjili troškovi u inozemstvu. Nakon povratka, student je dužan napisati i predati matičnom fakultetu završno izvješće o svom studijskom boravku. Isto tako, student je dužan donijeti prijepis ocjena te potvrdu (o dužini boravka) fakulteta na kojem je boravio.

Programi mobilnosti u visokom obrazovanju itekako promoviraju sveučilišta koja šalju ili primaju studente. Također, takvim načinom razmjene studenata i nastavnog osoblja (profesori, djelatnici ureda za međunarodnu suradnju, djelatnici studentskih referada i knjižnica) jača se suradnja među visokim učilištima, kako u pojedinim zemljama, tako i diljem Europe.

Tablica 24.

Pitanje 12 (f) Koliko su studenti upoznati s pojmom “mobilnost”?

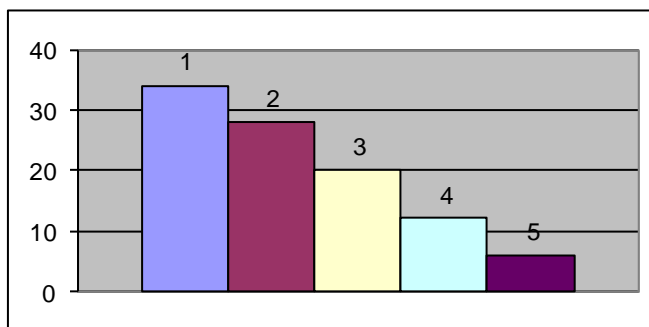
- 1) 57 ispitanika (11,4%) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom “mobilnost”;
- 2) 104 ispitanika (20,8%) smatra da su djelomično upoznati s pojmom “mobilnost”;
- 3) 171 ispitanik (34,2%) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 105 ispitanika (21%) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;
- 5) 63 ispitanika (12,6%) u potpunosti je upoznato s pojmom “mobilnost”.

4.1.7. AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

Agencija za mobilnost i programe Europske unije je javna ustanova koja se bavi promocijom i provedbom programa EU. Programi Europske unije odnose se na područja znanosti i obrazovanja. Isto tako Agencija stavlja u prvi plan mlade ljude koji se nalaze u procesu (visokog) obrazovanja. Rad agencije temelji se na određenim načelima, a ona su sljedeća: jednakost pristupa, timski rad, cjeloživotno učenje, transparentnost rada i sl. Jedan od najvažnijih programa agencije jest program usmjeren na cjeloživotno učenje. Agencija pruža čak i međunarodne prilike za učenje osobama u bilo kojem razdoblju njihova života. Također, postoji nekolicina programa koje Agencija za mobilnost i programe EU provodi. Kao što je već spomenuto, postoji “Program cjeloživotnog učenja”, “Europass inicijativa” (skup dokumenata kojima se olakšava mobilnost unutar Europe), “Euroguidance mreža” (mreža

koja se odnosi na profesionalno usmjeravanje), “CEEPUS” (program mobilnosti u srednjoj Europi), “EURAXESS” (mobilnost europskih istraživača) i sl.

Jedan od programa Europske unije, kojem ova Agencija pruža podršku jest i “Mladi na djelu”. Ovaj program započeo je s radom 2007. godine, a njegov kraj predviđen je 2013. godine. O čemu se, zapravo, radi? Radi se na mnogo projekata, a u svima glavnu riječ imaju mladi, dok odrasli služe samo kao koordinatori i podrška. Provođenjem ovakvih programa dajemo mladima priliku za stjecanje novih iskustava i upoznavanje vršnjaka iz cijele Europe, te možemo reći da provođenjem ovakvih programa promičemo i demokraciju. Stvara se demokratsko građanstvo. Nadalje, ovaj program promiče jednakost; nije bitno znanje ili predznanje, diploma fakulteta i sl. Program je dostupan i mladima koji imaju manje mogućnosti, bilo to iz materijalnih, kulturnih, zdravstvenih ili drugih razloga.

Tablica 25.

Pitanje 12 (g) Koliko su studenti upoznati s pojmom “Agencija za mobilnosti i programe EU”?

Ispitanici su na ovo pitanje dali sljedeće odgovore:

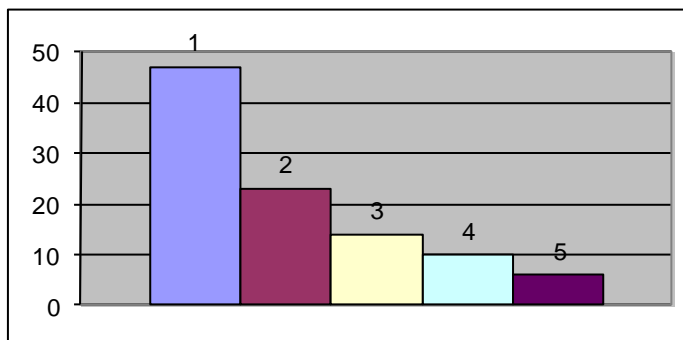
- 1) 169 ispitanika (33,8 %) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom “Agencija za mobilnost i programe EU”;
- 2) 139 ispitanika (27,8 %) smatra da su djelomično upoznati s pojmom “Agencija za mobilnost i programe EU”;
- 3) 102 ispitanika (20,4 %) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 62 ispitanika (12,4 %) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;

- 5) 28 ispitanika (5,6%) u potpunosti je upoznato s pojmom “Agencija za mobilnost i programe EU”.

4.1.8. SUPLEMENT DIPLOMI

Suplement, ili dodatak diplomi je dokument koji se prilaže uz diplomu, a iz njega se dobiva kratak, ali detaljan uvid u studij. Prvo što piše u suplementu su informacije o nositelju kvalifikacije, što podrazumijeva ime, prezime, datum i mjesto rođenja, državu u kojoj je student rođen, te identifikacijski broj studenta. Sljedeće informacije koje dobivamo u suplementu su naziv kvalifikacije i zvanja koje student ima po završetku studija. Također, u suplementu se nalaze informacije o razini kvalifikacije, te informacije o sadržaju i postignutim rezultatima. Uz to, navedene su i informacije o funkciji kvalitete te dodatne informacije. Da bi suplement bio zakonski valjan, uz njega je potrebno navesti i originalne dokumente na koje se dodatak odnosi. Naposljetku, nužne su službena ovjera i pečat.

Ovaj dokument je samo dodatak diplomi i ni u kojem slučaju je ne može zamijeniti. Za suplement bi bilo dobro da je uvijek tiskan na materinjem jeziku studenta, ali i na engleskom jeziku kako bi se lakše upotrijebio u slučaju da osoba traži zaposlenje i predaje suplement u nekoj od država Europske Unije.

Tablica 26.

Pitanje 12 (h) Koliko su studenti upoznati s pojmom „suplement diplomi“?

Suplement je vrlo važan dokument za sve studente koji po završetku školovanja žele otići u neku drugu državu. Odgovori na ovo pitanje su bili izrazito negativni i iz njih možemo zaključiti da su studenti vrlo slabo upoznati sa spomenutim pojmom.

- 1) 231 ispitanik (46,2 %) smatra da uopće nije upoznat s pojmom „suplement diplomi“;
- 2) 116 ispitanika (23,2 %) smatra da su djelomično upoznati s pojmom „suplement diplomi“;
- 3) 71 ispitanik (14,2%) smatra da je poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 51 ispitanik (10,2 %) smatra da je poznavanje spomenutog pojma prilično dobro;
- 5) 31 ispitanik (6,2 %) u potpunosti je upoznat s pojmom „suplement diplomi“.

4.1.9. CJELOŽIVOTNO UČENJE

Cjeloživotno učenje odnosi se na *sve vrste učenja tijekom odrasle dobi s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija u okviru osobnog, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinca.* (EU, 2000.). Cjeloživotno učenje možemo podijeliti na tri vrste, a to su formalno profesionalno, neformalno profesionalno i neformalno izvan profesije. Formalno profesionalno obrazovanje odnosi se na trajni profesionalni razvoj, dok se neformalno profesionalno odnosi na učenje u okviru profesionalnih aktivnosti. Neformalno cjeloživotno obrazovanje izvan profesije podrazumijeva učenje i obrazovanje vezano uz različite životne situacije i aktivnosti.

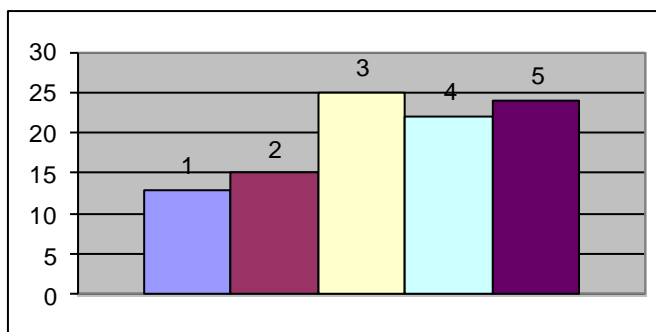
Možemo postaviti pitanje zašto je cjeloživotno učenje uopće toliko važno i zašto ga se neprestano spominje i stavlja u prvi plan? Odgovor je, zapravo, vrlo jednostavan. Iz dana u dan, svjedoci smo neprestanih tehničkih promjena. Nadalje, ekonomske i društvene, ali i kulturne potrebe osoba su iz dana u dan drugačije. Tržište rada se neprestano mijenja. Ono želi osobe koje su spremne na cjeloživotno učenje, radnike koji će preuzeti odgovornost te uložiti vrijeme, trud i novac kako bi držali korak sa najnovijim svjetskim spoznajama. Znanje kojim raspoložemo neposredno nakon završetka fakulteta nije dovoljno da bi se na njemu gradila karijera pojedinca. Potrebno je neprekidno usavršavanje, važno je pratiti korak koji nam nameće Europska unija, a to ne možemo bez novih spoznaja i bez konstantnog rada po

završetku studija. Moguće je da teoriju koju smatramo valjanom danas, sutra zamijeni neka novija i suvremenija.

Cjeloživotno učenje sastavni je dio života svake osobe, obuhvaća sve aspekte života. Ulaganje u cjeloživotno učenje jest jedna od najboljih investicija. Znanja i vještine kojima nakon toga raspoložemo, neotuđivi su.

Osobe koje se trajno usavršavaju imaju veće samopouzdanje, a samopouzdanje i sigurnost u sebe su ključ uspjeha u poslovnom svijetu, o kojem god poslu se radilo.

U prilog svemu ovome govori i činjenica da je Europska unija osmislila program cjeloživotnog učenja čiji je cilj doprinijeti razvoju Europe kako bi postala najnaprednije društvo znanja u svijetu. Program za cjeloživotno učenje potiče mobilnost studenata i nastavnog osoblja i usavršavanje u strukovnim područjima.

Tablica 27.

Pitanje 12 (i) Koliko su studenti upoznati s pojmom “cjeloživotno učenje”?

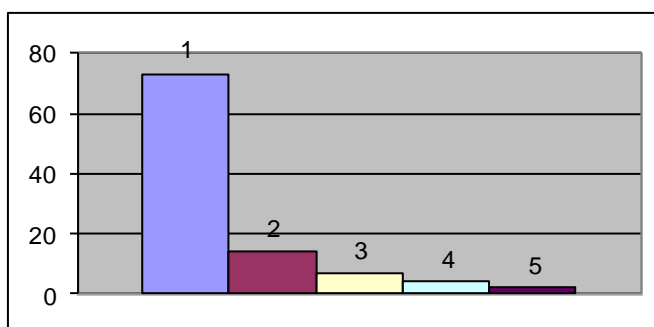
- 1) 66 ispitanika (13,2 %) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom “cjeloživotno učenje”;
- 2) 77 ispitanika (15,4 %) smatra da su djelomično upoznati s pojmom “cjeloživotno učenje”;
- 3) 126 ispitanika (25,2%) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 109 ispitanika (21,8 %) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;
- 5) 122 ispitanika (24,4%) u potpunosti je upoznato s pojmom “cjeloživotno učenje”.

4.1.10. ENIC / NARIC UREDI

Nacionalni ENIC / NARIC uredi izvještajni su centri o priznavanju inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i o akademskoj mobilnosti. ENIC / NARIC uredi pružaju informacije o nacionalnim, ali i inozemnim obrazovnim sustavima, te se razlikuju prema određenim posebnostima. ENIC mreža skraćeni je naziv za *European Network of National Information Centres on academic recognition and mobility*, a odnosi se na što bolje provođenje akademske mobilnosti te na provođenje načela Konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija na području Europe.

S druge strane, NARIC mreža skraćeno je ime za *National Academic Recognition Information Centres*, a osnovana je s ciljem poboljšavanja priznavanja akademskih kvalifikacija u zemljama članicama Europske Unije, ali i na prostoru Europe općenito.

Cilj NARIC mreže je povećanje akademske mobilnosti, bez straha da znanja, kompetencije i ocjene stečene u inozemstvu neće biti priznate u državi iz koje student dolazi.

Tablica 28.

Pitanje 12 (j) Koliko su studenti upoznati s pojmom “ENIC / NARIC uredi”?

U ovom pitanju radilo se o pojmu s kojim su studenti bili najslabije upoznati . Jedina skupina studenata koja je prilično dobro upoznata ili u potpunosti upoznata s pojmom su studenti pedagogije (FF).

- 1) 366 ispitanika (73,2%) smatra da uopće nisu upoznati s pojmom “ENIC / NARIC uredi”;
- 2) 69 ispitanika (13,8 %) smatra da su djelomično upoznati s pojmom “ENIC / NARIC uredi”;

- 3) 33 ispitanika (6,6 %) smatra da je njihovo poznavanje spomenutog pojma polovično;
- 4) 20 ispitanika (4 %) smatra da je njihovo poznavanje pojma prilično dobro;
- 5) 12 ispitanika (12,4 %) u potpunosti je upoznato s pojmom “ENIC / NARIC uredi”.

Osvrnemo li se na to kakva je informiranost ovisno o područjima znanosti u koje se ubrajaju pojedini fakulteti, te kakva je informiranost pojedinačno na fakultetima, možemo reći da su s temeljnim pojmovima Bolonjskog procesa najbolje upoznati studenti društvenih znanosti, odnosno studenti Filozofskog fakulteta, studenti Fakulteta političkih znanosti, te studenti Ekonomskog fakulteta. Najslabija informiranost uočena je kod studenata biomedicine i zdravstva. Studenti Medicinskog fakulteta i Stomatološkog fakulteta su se kod većine pojmova izjasnili kako nisu uopće, ili su tek djelomično upoznati.

Ipak, od svih fakulteta i studijskih grupa, studenti pedagogije na Filozofskom fakultetu su se pokazali kao najbolje upoznati. S većinom pojmova su prilično dobro ili u potpunosti upoznati, što i ne čudi, ako smo upoznati s činjenicom da se nekolicina njihovih kolegija bavi spomenutom problematikom. Studij pedagogije spomenute pojmove obrađuje putem sljedećih kolegija : “Pedagogija cjeloživotnog obrazovanja”, “Međunarodno obrazovanje”, “Visokoškolsko obrazovanje”, “Europsko obrazovanje” i sl. Važne informacije o toj temi dobivaju se i na satovima drugih kolegija – ovisno o kojem se predmetu radi.

Na koje načine bismo mogli poboljšati informiranost studenata drugih fakulteta? Možda bi uvođenje jednog (izbornog) kolegija u jednom semestru studija pomoglo studentima da se bolje upoznaju s pojmovima koji su njima, tijekom studija, vrlo bitni. Studenti propuštaju mnoge izvrsne mogućnosti poput studija u inozemstvu, a smatram da prilično velik broj njih to propušta upravo zbog nedovoljne količine informacija. Isto tako, to ovisi i o studiju, ne možemo reći da neki studenti nisu dovoljno informirani, a opet imamo mali broj studenata koji se odluči za npr. provođenje jednog semestra na nekom europskom sveučilištu.

4/B EMPIRIJSKI DIO ISTRAŽIVANJA

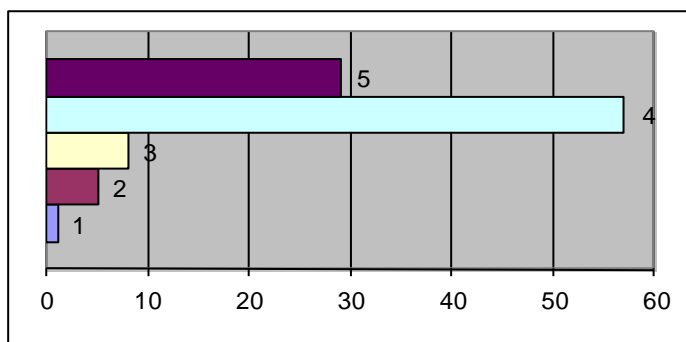
4.2 Procjena kvalitete obrazovanja na Sveučilištu u Zagrebu

Jedno od pitanja u anketi (br.13) odnosilo se na procjenu kvalitete studija i visokog obrazovanja općenito. Pred studentima se nalazilo 20 tvrdnji podijeljenih u tri skupine. Prva skupina odnosila se na nastavu, druga na profesore, a treća na ispite. Studenti su svoje zadovoljstvo, odnosno slaganje s određenim tvrdnjama izrazili skalom procjene, pri čemu su brojevi od jedan do pet imali sljedeće značenje:

- 1) uopće se ne slažem;
- 2) djelomično se slažem;
- 3) nemam određeno mišljenje;
- 4) uglavnom se slažem;
- 5) u potpunosti se slažem.

4.2.1. NASTAVA

3.dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

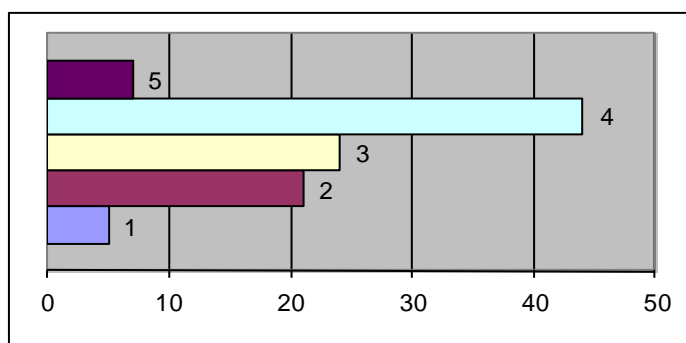
Tablica 29.

“Nastava se održava redovito i na vrijeme”

- 1) 4 ispitanika (0,8 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da se nastava održava redovito i na vrijeme;
- 2) 25 ispitanika (5 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da se nastava održava redovito i na vrijeme;
- 3) 38 ispitanika (7,6 %) nema određeno mišljenje o spomenutoj tvrdnji;
- 4) 288 ispitanika (57,6 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom da se nastava održava redovito i na vrijeme;
- 5) 145 ispitanika (29%) u potpunosti se slaže s tvrdnjom i smatra da se nastava održava redovito i na vrijeme;

Studentima je vrlo bitno da se nastava redovno održava, prvenstveno zbog toga što je veći opseg gradiva lakše savladati kontinuiranim predavanjima, seminarima i vježbama. Iznimka od ove skupine su studenti Pravnog fakulteta koji kažu da se nastava na njihovom fakultetu ne održava niti redovito niti na vrijeme, no oni smatraju da to nije toliko bitno budući da je postotak pohađanja nastave na njihovom fakultetu vrlo nizak.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

Tablica 30.

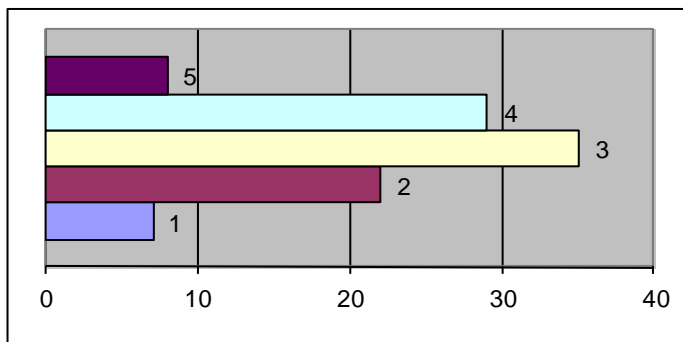
“Izbor sadržaja je dobro strukturiran”

- 1) 23 ispitanika (4,6 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da je izbor sadržaja dobro strukturiran;
- 2) 104 ispitanika (20,8 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da je izbor sadržaja dobro strukturiran;
- 3) 120 ispitanika (24%) nema određeno mišljenje o tome je li sadržaj koji se obrađuje na nastavi dobro strukturiran;
- 4) 219 ispitanika (43,8 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom da je izbor sadržaja dobro strukturiran;

- 5) 34 ispitanika (6,8 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom i smatra da je izbor sadržaja dobro strukturiran.

Vrlo je bitno da je sadržaj koji se obrađuje na nastavi dobro strukturiran. Važno je da su sadržaji i činjenice logički povezani, da se obrađuje količina sadržaja koja za trajanje nastavnog sata nije niti previše kratka ni preopširna. Studenti mogu procijeniti je li sadržaj dobro strukturiran i u skladu s tim procijeniti je li predavanje bilo kvalitetno i jesu li na njemu nešto naučili.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

Tablica 31.

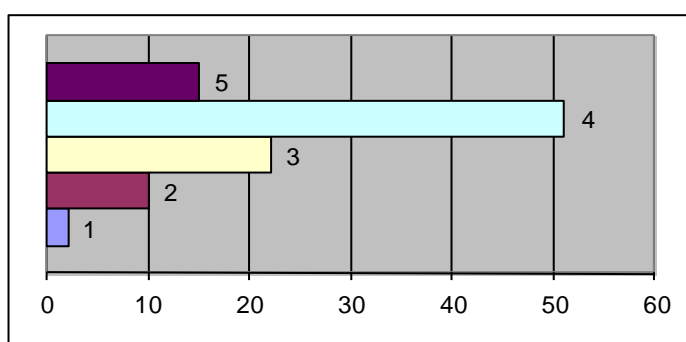
“Nastava je dinamična”

- 1) 35 ispitanika (7 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da je nastava na fakultetu dinamična;
- 2) 109 ispitanika (21,8 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da je nastava na fakultetu dinamična;
- 3) 173 ispitanika (34,6 %) nema određeno mišljenje o dinamičnosti nastave;
- 4) 143 ispitanika (28,6 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom da je nastava dinamična;
- 5) 40 ispitanika (8 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom i smatra da nastava na fakultetu zaista jest dinamična.

Dinamičnost nastave i u školama i na fakultetima predstavlja i sredstvo kojima se postižu obrazovni ciljevi, ali ponekad i sam cilj odgoja i obrazovanja. Studenti žele da im nastava bude dinamična, protivne se monotoniji i tome da budu samo pasivni slušatelji tijekom cijelog studija. Kao što vidimo, u anketi je najviše studenata odabralo tvrdnju koja kaže da o dinamičnosti nastave nemaju određeno mišljenje. U ovom kontekstu, možemo reći da ta (neutralna) tvrdnja ima negativnu konotaciju budući da bi studenti, ukoliko je nastava zaista barem u određenoj mjeri dinamična, to prepoznali.

Studentima koji redovito pohađaju nastavu bitno je da mogu s lakoćom pratiti sadržaj. Ukoliko student ne može pratiti sadržaj koji se obrađuje na nastavi, za njega predavanje nije imalo svrhe. Kako bi studenti lakše pratili sadržaj, važno je da predavanje bude jasno, da se koristi terminologija koja je učenicima jasna i razumljiva te da se uvijek mogu obratiti profesoru ukoliko im nešto nije jasno.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

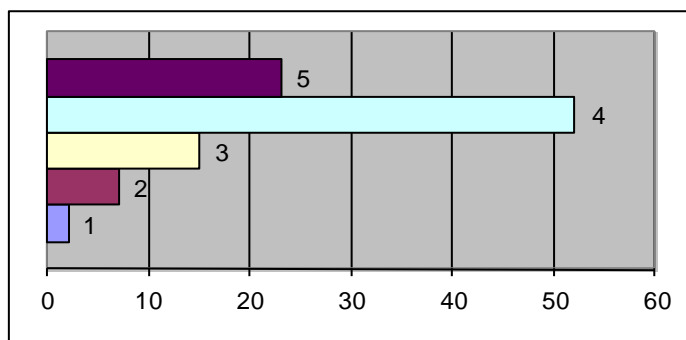
Tablica 32.

“S lakoćom pratim sadržaj na nastavi”

- 1) 11 ispitanika (2,2 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da s lakoćom prate sadržaj na nastavi – ovim studentima je teško pratiti sadržaj koji se obrađuje;
- 2) 47 ispitanika (9,4 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da s lakoćom prate sadržaj na nastavi, imaju poteškoća prilikom praćenja sadržaja;
- 3) 111 ispitanika (22,2 %) nema određeno mišljenje o spomenutoj tvrdnji;
- 4) 257 ispitanika (51,4 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom da s lakoćom prate sadržaj na nastavi;
- 5) 74 ispitanika (14,8 %) u potpunosti se slaže s ovom tvrdnjom i smatraju kako s lakoćom prate sadržaj koji se obrađuje na nastavi.

Kako bi studenti lakše pratili sadržaj na nastavi, vrlo je bitno da nastava bude aktivna i dinamična i da se studente potiče na suradnju. Ukoliko studenti sudjeluju u nastavnim aktivnostima, lakše će pratiti njen sadržaj i bolje razumjeti gradivo. Student koji je na nastavi pasivan, ne odgovara na pitanja i ne sudjeluje u vježbama teže prati nastavu od onih koji pokušavaju izvršavati zadatke, sudjelovati u vježbama, radionicama, diskusijama i sl.

3.dio – Procjena kvalitete , pitanje br.13 (nastava)

Tablica 33.

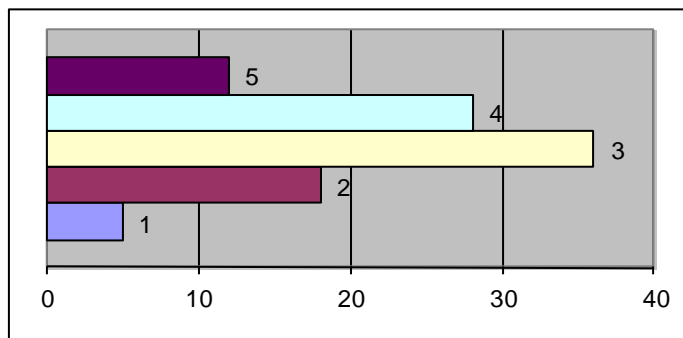
“Na nastavi mogu upotrijebiti znanja iz drugih kolegija”

- 1) 12 ispitanika (2,4 %) uopće se ne slaže s ovom tvrdnjom i smatraju kako na nastavi ne mogu upotrijebiti znanja iz drugih kolegija;
- 2) 35 ispitanika (7 %) se tek djelomično slaže s ovom tvrdnjom i smatraju kako na nastavi rijetko mogu upotrijebiti znanja iz drugih kolegija;
- 3) 76 ispitanika (15, 2%) nema određeno mišljenje o tome mogu li ili ne mogu na nastavi upotrebljavati znanja iz drugih kolegija;
- 4) 261 ispitanik (52,2 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom kako na nastavi može upotrijebiti znanja iz drugih kolegija;
- 5) 116 ispitanika (23, 3 %) u potpunosti se slaže s ovom tvrdnjom i smatra da na nastavi svakako može upotrijebiti znanja iz drugih kolegija.

Studenti koji na nastavi upotrebljavaju znanja iz drugih kolegija, sadržaj usvajaju s razumijevanjem.

Vrlo dobru organizaciju imaju studenti Filozofskog fakulteta kojima je gradivo podijeljeno po modulima. Npr. na studiju pedagogije u jednom se semestru većinom sluša više kolegija iz istog modula. Ukoliko se radi o modulu koji se zove “Specijalna pedagogija”, studenti će kroz veći dio kolegija raditi na toj problematici kroz kolegije kao što su “Obrazovanje darovitih”, “Metodika rada s učenicima s posebnim potrebama” i “Diferencijalna pedagogija”. Budući da se u kolegijima istog modula neki dijelovi iz literature preklapaju, studenti će ih moći razumjeti iz različitih kuteva gledišta.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

Tablica 34.

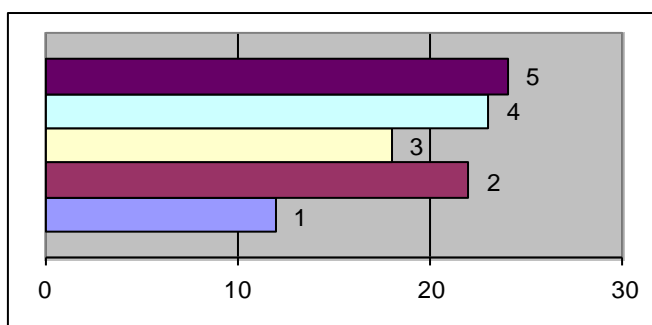
“Sadržaj koji obrađujemo na nastavi potiče na daljnje i samostalno istraživanje”

- 1) 27 ispitanika (5,4 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da sadržaj koji se obrađuje na nastavi potiče na daljnje i samostalno istraživanje;
- 2) 92 ispitanika (18,4 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da sadržaj koji se obrađuje na nastavi potiče na daljnje i samostalno istraživanje;
- 3) 181 ispitanik (36,2 %) nema određeno mišljenje o navedenoj tvrdnji;
- 4) 141 ispitanik (28,2 %) uglavnom se slaže sa spomenutom tvrdnjom;
- 5) 59 ispitanika (11,8 %) u potpunosti se slaže s ovom tvrdnjom i smatra da je sadržaj koji se obrađuje na nastavi takav da potiče na daljnje istraživanje.

Često smo, što se vremena na predavanjima tiče, ograničeni i ponekad je opseg gradiva ili nastavne jedinice preopširan za vrijeme u kojem bi ga profesor trebao prezentirati. Stoga bi svrha nastavnog sata trebala biti ta da se učenika potakne na daljnje istraživanje i dodatnu literaturu. Zbog velike količine gradiva i preopterećenosti studenata, oni često nisu u mogućnosti posvetiti se temama koje ih na studiju najviše zanimaju.

Također, već je spomenuta situacija sa održavanjem stručne prakse i prenošenjem teorijskih činjenica u praktično iskustvo. Nužno je za sve studente da svoj budući posao upoznaju u praksi i prirodnom okruženju, a ne samo interpretacijom teorije na predavanjima. Mehaničko pamćenje definicija i tekstova ne može dati ono što studentu daje neposredni doživljaj u praksi.

3.dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

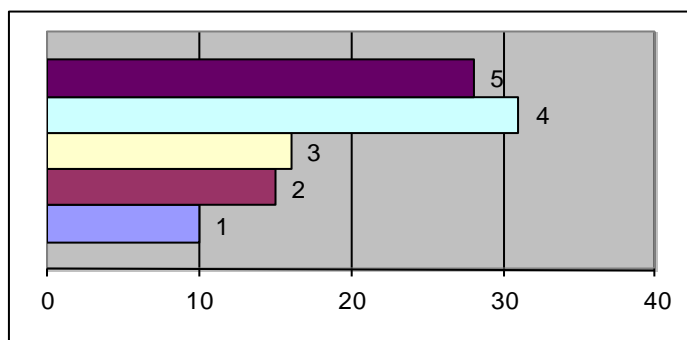
Tablica 35.

“Teorijski dio imao/la sam prilike doživjeti u praksi”

- 1) 61 ispitanik (12,2 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da je teorijski dio imao / la prilike doživjeti u praksi;
- 2) 110 ispitanika (22 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da je teorijski dio imao / la prilike doživjeti u praksi, dakle ukazuje se na premalo prakse;
- 3) 90 ispitanika (18 %) nema određeno mišljenje o spomenutoj tvrdnji;
- 4) 117 ispitanika (23,4 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom da je teorijski dio imao / la prilike doživjeti u praksi;
- 5) 122 ispitanika (24,4 %) u potpunosti se slaže s ovom tvrdnjom i smatra da je nastavnim planom i programom teorijski dio bolje savladan pohađanjem stručne prakse.

Jedna od bitnih obilježja Bolonjskog procesa jest pokušaj da se rastereti studente. Naime, ukoliko gradivo savladaju i s pozitivnim ocjenama polože putem kolokvija, studenti ne bi trebali biti obavezni pristupati završnom pismenom i usmenom ispitu. Situacija je drugačija na gotovo svakom fakultetu. Na mnogima studenti izvršavanjem obaveza tijekom semestra nisu olakšali završni ispit, dok su studenti pojedinih fakulteta (Fakultet elektrotehnike i računarstva, Geodetski fakultet, Filozofski fakultet i Ekonomski fakultet) izvršavanjem svojih obaveza bili oslobođeni završnog ispita, ili barem dijela. U tablici 35 možemo vidjeti da nešto manje od polovice ispitanika sebi nije olakšalo završni ispit, te da je u ovom segmentu provođenje Bolonje neujednačeno i nema strogo određenog pravila po kojem se provodi na različitim visokim učilištima.

3.dio – Procjena kvalitete; pitanje br.13 (nastava)

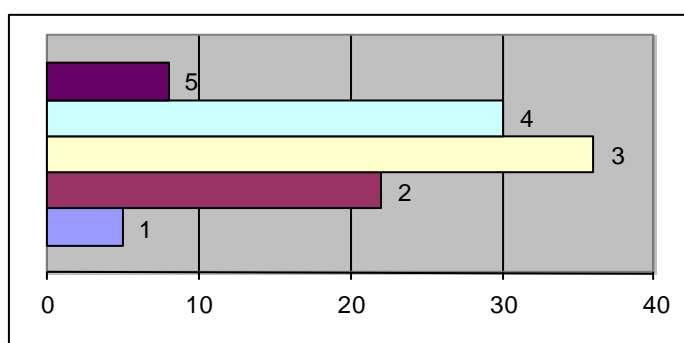
Tablica 36.

“Izvršavanjem obaveza tijekom semestra, olakšao / la sam si završni ispit”

- 1) 51 ispitanik (10,2 %) uopće se ne slaže s ovom tvrdnjom i smatra kako si izvršavanjem obaveza tijekom semestra uopće nije olakšao / la završni ispit;
- 2) 73 ispitanika (14,6 %) djelomično se slaže s ovom tvrdnjom i smatra da je kvalitetno izvršavanje nekih obaveza u manjoj mjeri olakšalo završni ispit;
- 3) 82 ispitanika (16,4 %) nema određeno mišljenje o tome je li ili nije izvršavanje obaveza tijekom semestra olakšalo polaganje završnog ispita;
- 4) 153 ispitanika (30,6 %) uglavnom se slaže sa spomenutom tvrdnjom i smatra da je izvršavanje obaveza olakšalo završni ispit jer su veći dio ocjene “zaradili” tijekom semestra;
- 5) 141 ispitanik (28,2 %) u potpunosti se slaže s ovom tvrdnjom – izvršavanje obaveza tijekom semestra zaista im je olakšalo završni ispit.

Postavlja se i pitanje o iskorištavanju vremena na nastavi. Kako ga profesor iskorištava? Dolazi li na vrijeme? Što studenti rade za vrijeme predavanja? Budući da je polaganje nastave u većini slučajeva obavezno, što studenti dobivaju dolaskom na predavanja?

3.dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

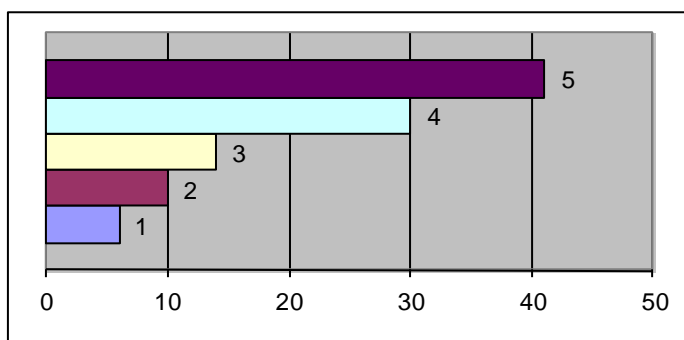
Tablica 37.

“Vrijeme na nastavi je racionalno iskorišteno”

- 1) 24 ispitanika (4,8 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da je vrijeme na nastavi racionalno iskorišteno, smatraju da je u potpunosti suprotno;
- 2) 109 ispitanika (21,8 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da je vrijeme na nastavi racionalno iskorišteno;
- 3) 179 ispitanika (35,8 %) nema određeno mišljenje o iskorištenosti vremena na nastavi;
- 4) 147 ispitanika (29,4 %) uglavnom se slaže sa spomenutom tvrdnjom;
- 5) 41 ispitanik (8,2 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom i smatra da je vrijeme na nastavi racionalno iskorišteno.

Studiranje prema Bolonjskom sustavu zahtjeva visok postotak prisutnosti na nastavi. U većini slučajeva, profesori studentima dozvoljavaju tri izostanka iz pojedinog predmeta tijekom semestra. Svaki sljedeći izostanak za sobom povlači određene sankcije u vidu smanjenja završne ocjene, dok neki profesori od studenata zahtjevaju ponovno slušanje kolegija i ne daju im potpis koji je preduvjet za izlazak na ispit (potvrda o izvršavanju svih nastavnih obaveza). Isto tako, pojedini profesori zahtjevaju stopostotnu prisutnost na nastavi, dok nekolicina profesora uopće ne vodi evidenciju o prisutnosti studenata na nastavi.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

Tablica 38.

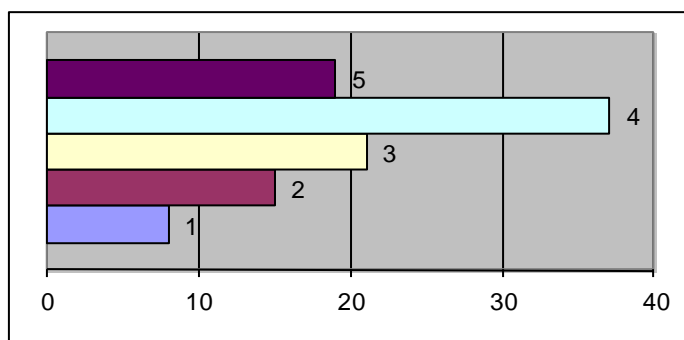
“Polaženje nastave je obavezno”

- 1) 31 ispitanik (6,2 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da je polaženje nastave obavezno, jer profesori ne vode evidenciju o prisutnosti studenata na nastavi;
- 2) 48 ispitanika (9,6 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da je polaženje nastave obavezno, samo neki profesori od njih zahtijevaju redovito polaženje nastave;
- 3) 68 ispitanika (13,6 %) nema određeno mišljenje o spomenutoj tvrdnji, ne mogu procijeniti je li polaženje nastave obavezno ili nije;
- 4) 149 ispitanika (29,8 %) uglavnom se slaže s ovom tvrdnjom jer većina profesora vodi evidenciju o prisutnosti studenata na nastavi;
- 5) 204 ispitanika (40,8 %) u potpunosti se slaže sa spomenutom tvrdnjom, polaženje nastave za njih je obavezno.

Neki profesori su vrlo dosljedni kada je u pitanju (ne)dolaženje na nastavu. Studenti su zbog svojih izostanaka kažnjavani, a ponekad se može dogoditi da to što profesori prisiljavaju studente da prisustvuju nastavi ne daje nikakve rezultate. Studenti su ponekad na nastavi samo zbog toga da potpišu da su prisustvovali, ali na predavanju nisu slušali, pratili ni bili aktivni u bilo kojem pogledu.

Kolika je dostupnost literature na fakultetima i je li studentima osigurano dovoljno primjeraka u njihovim knjižnicama? U vrijeme ispitnih rokova, knjižnice su pune, a knjiga iz određenih područja je malo. Je li potrebno i je li moguće osigurati veći broj udžbenika i nastavnih materijala kako bi bili što dostupniji studentima?

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (nastava)

Tablica 39.

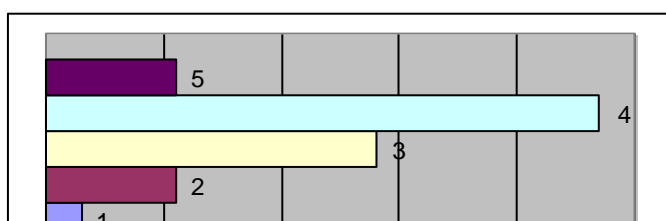
“Knjige i ostali materijali su dostupni za korištenje i dostupno je dovoljno primjeraka”

- 1) 41 ispitanik (8,2 %) uopće se ne slaže s ovom tvrdnjom i smatra da je dostupnost materijala za učenje izrazito loša;
- 2) 74 ispitanika (14,8 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da su knjige i ostali materijali dostupni u dovoljno primjeraka;
- 3) 106 ispitanika (21,2 %) nema određeno mišljenje o (ne)dostupnosti materijala za učenje;
- 4) 185 ispitanika (37 %) uglavnom se slaže sa spomenutom tvrdnjom jer nisu imali velikih poteškoća prilikom nalaženja i posuđivanja knjiga i ostalih materijala;
- 5) 94 ispitanika (18,8 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da su knjige i ostali materijali za učenje dostupni za korištenje i dostupno im je dovoljno primjeraka.

4.2.2. PROFESORI

Sljedeća kategorija tvrdnji (pitanja) odnosila se na profesore. Na ova pitanja dobili smo odgovore koji pokazuju kako su studenti većine fakulteta zadovoljni svojim profesorima. Studenti su pohvalili profesore za stručnost, profesionalnost, dosljednost i komunikativnost, ukratko, profesori (prema mišljenjima studenata) posjeduju vrlo dobre nastavničke kompetencije i zadovoljni su načinom na koji organiziraju nastavu i prezentiraju gradivo.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (profesori)

Tablica 40.

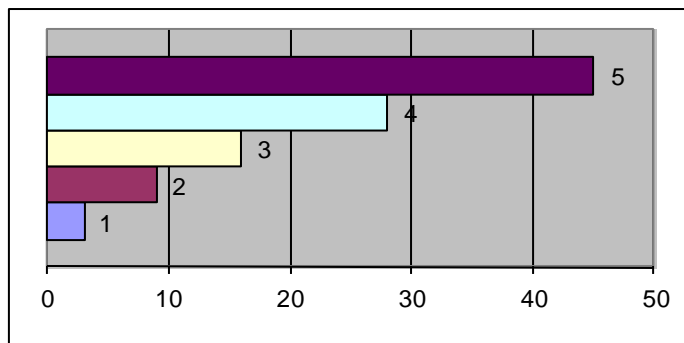
“Profesori jasno daju do znanja što očekuju od studenata”

- 1) 17 ispitanika (3,4 %) uopće se ne slaže s ovom tvrdnjom, ne znaju što profesori od njih očekuju;
- 2) 53 ispitanika (10,6 %) djelomično se slaže s ovom tvrdnjom jer profesori ponekad daju neke informacije o tome što se očekuje od studenata;
- 3) 140 ispitanika (28 %) nema određeno mišljenje o tome jesu li profesori jasni prilikom izjašnjavanja o svojim očekivanjima;
- 4) 235 ispitanika (47 %) uglavnom se slaže sa spomenutom tvrdnjom jer u većini slučajeva profesori jasno daju do znanja što očekuju od studenata;
- 5) 55 ispitanika (11 %) u potpunosti se slaže s ovom tvrdnjom, profesori zaista jasno daju do znanja što očekuju od studenata.

Studenti su dali do znanja da im je to što profesori jasno daju do znanja što očekuju od njih, vrlo bitno. Na taj način znaju organizirati izvršavanje svojih obaveza, znaju kako profesori buduju njihove dolaske na nastavu, aktivnost u nastavi, kolokvije, eseje, seminare i sl. Studenti više vole profesore kod kojih znaju što se od njih očekuje, nego profesore koji ne izraze jasno svoja očekivanja i koji, naposljetku, nisu dosljedni.

Ono što je svakom studentu bitno kod profesora, jest to da su dostupni za konzultacije. Važno im je da se profesor u vrijeme konzulacija nalazi na fakultetu, da je voljan izići u susret i da može studentu pomoći ukoliko se pojave problemi ili nejasnoće. Studenti su opušteniji s profesorima koji su otvoreni prema njima, te vole profesore koji u nastavi i na konzultacijama stvaraju ugodnu, opuštenu atmosferu.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (profesori)

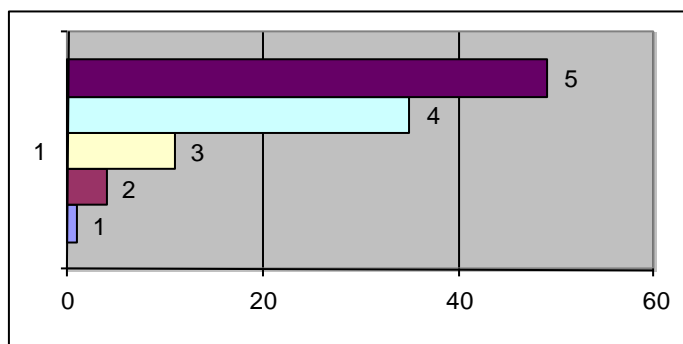
Tablica 41.

“Profesori su dostupni za konzultacije”

- 1) 16 ispitanika (3,2 %) uopće se ne slaže s ovom tvrdnjom, studenti smatraju da profesori nisu dostupni za konzultacije;
- 2) 45 ispitanika (9 %) djelomično se slaže s ovom tvrdnjom jer su neki od profesora ipak dostupni za konzultacije;
- 3) 78 ispitanika (15,6 %) nema određeno mišljenje o dostupnosti profesora za konzultacije;
- 4) 138 ispitanika (27,6 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom da su profesori dostupni za konzultacije;
- 5) 223 ispitanika (44,6 %) u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, profesori su dostupni za konzultacije.

Također, studentima je bitno da s profesorima mogu komunicirati i putem e-maila. Današnji način života i razvoj komunikacije doveli su do toga da se studij ne temelji isključivo na interakciji licem u lice, već se mnogo pitanja i problema rješava elektroničkim putem. Studenti su uglavnom zadovoljni komunikacijom s profesorima putem e-maila, a u ovome prednjače studenti tehničkih fakulteta, posebice studenti Fakulteta elektrotehnike i računarstva i studenti Fakulteta strojarstva i brodogradnje.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (profesori)

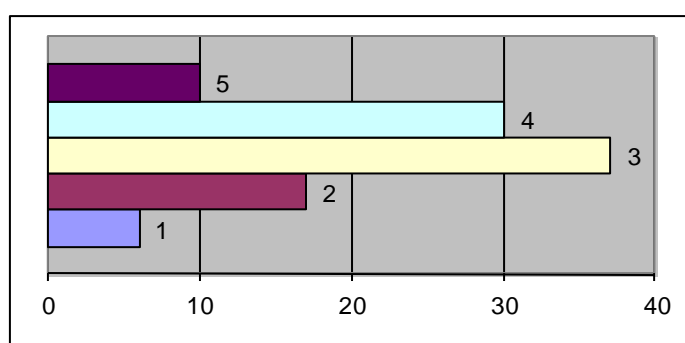
Tablica 42.

“Imamo mogućnost komunikacije s profesorima putem e-maila”

- 1) 3 ispitanika (0,6 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da je moguće komunicirati s profesorima putem e – maila;
- 2) 19 ispitanika (3,8 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da je moguće komunicirati s profesorima putem e – maila;
- 3) 56 ispitanika (11,2 %) nema određeno mišljenje o tome imaju li mogućnost komunikacije s profesorima putem e – maila;
- 4) 177 ispitanika (35,4 %) uglavnom se slaže s ovom tvrdnjom jer s većinom svojih profesora mogu komunicirati putem e – maila;
- 5) 245 ispitanika (49 %) u potpunosti se slaže sa spomenutom tvrdnjom, profesori su dostupni svojim učenicima putem e – maila, redovito čitaju svoju elektroničku poštu i odgovaraju studentima na njihove upite.

Koliko profesori potiču timski rad i rad u grupama? Nastava se sve više temelji na radu u paru, timu i grupi i još rijetko nalazimo (osim ako je to u tom slučaju najučinkovitiji način rada) samostalni, individualni rad. U budućnosti, studenti će raditi s drugim stručnjacima i važno je da nauče surađivati i rješavati probleme s drugim ljudima. Timski rad je vrlo učinkovit u velikom broju poslova i u gotovo svim područjima znanosti.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (profesori)

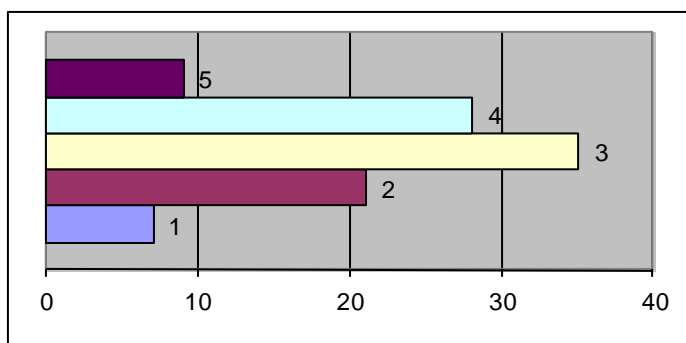

Tablica 43.

“Profesori potiču timski rad i rad u grupama”

- 1) 28 ispitanika (5,6 %) izrazilo je potpuno neslaganje s tvrdnjom da profesori potiču timski rad i rad u grupama;
- 2) 87 ispitanika (17,4%) djelomično se slaže s tvrdnjom da profesori potiču timski rad i smatraju da ipak daju prednost pasivnoj nastavi i individualnom radu;
- 3) 185 ispitanika (37 %) nema određeno mišljenje o tome potiču li profesori timski rad i rad u grupama;
- 4) 148 ispitanika (29,6 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom da profesori potiču timski rad u nastavi jer je takav slučaj i na njihovim fakultetima;
- 5) 52 ispitanika (10,4 %) u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom – profesori na predavanjima, seminarima i vježbama potiču timski i grupni rad.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (profesori)

Tablica 44.

“Profesori provode kontinuirano evaluiranje studenata”

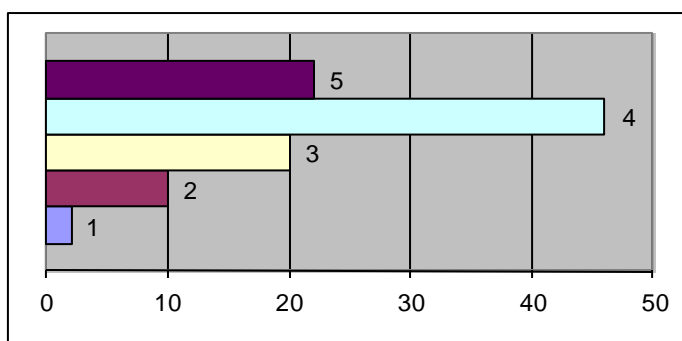
- 1) 37 ispitanika (7,4 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da profesori provode kontinuirano evaluiranje studenata;
- 2) 105 ispitanika (21 %) djelomično se slaže s tvrdnjom jer samo neki od profesora kontinuirano prate i vrednuju rad svojih studenata;
- 3) 176 ispitanika (35,2 %) nema određeno mišljenje o tome kako i da li uopće profesori kontinuirano prate njihov rad tijekom semestra;
- 4) 138 ispitanika (27,6 %) uglavnom se slaže sa spomenutom tvrdnjom da njihovi profesori redovito prate i ocjenjuju sve što se radi na nastavi;
- 5) 44 ispitanika (8,8 %) u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom – profesori kontinuirano prate i vrednuju rad svakog pojedinog studenta tijekom semestra.

Studenti vole kad profesori provode kontinuirano evaluiranje, prvenstveno u vidu kolokvija, aktivnosti na satu i dolazaka na nastavu. Student je opušteniji pred završni ispit ukoliko zna da je tijekom semestra skupio određen broj bodova i da je njegov rad kontinuirano praćen i vrednovan.

Često se tijekom studija dogodi da student ima problema s razumijevanjem sadržaja na nastavi. Ovo se posebice odnosi na studente stranih jezika te na studente tehničkih fakulteta koji imaju najveći broj sati vježbi na fakultetu. Također, njihovi kolegiji se nadovezuju i polaganje jednoga je uvjet za upisivanje drugoga (Fakultet elektrotehnike i računarstva; *Matematika I* je uvjet za upisivanje kolegija *Matematika II*).

Studij francuskog jezika i književnost na Filozofskom fakultetu održava kolegij *Jezične vježbe I*, nakon čijeg polaganja student ima pravo upisati kolegij *Jezične vježbe II*.) Ukoliko student ne dobije pozitivnu ocjenu iz prvog kolegija, nema pravo upisati drugi dio i samim time pada godinu. Upravo zbog toga, studenti žele profesore koji su voljni izići u susret ukoliko imaju problema s razumijevanjem sadržaja i žele da profesor bude taj koji će dati sve od sebe da njegovi studenti s lakoćom savladavaju gradivo.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (profesori)

Tablica 45.

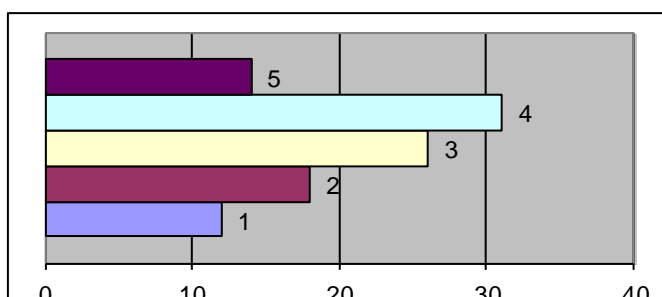
“Ukoliko imam problema s razumijevanjem sadržaja, profesori su voljni izaći u susret”

- 1) 10 ispitanika (2 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da su profesori voljni izaći u susret ukoliko student ima poteškoća sa savladavanjem i razumijevanjem nastavnog sadržaja;
- 2) 48 ispitanika (9,6 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da profesori nisu voljni izaći u susret studentu ukoliko se pojave određene poteškoće jer su se susreli s profesorima koji su bili spremni pomoći studentu koji ima teškoće s nastavnim sadržajem;
- 3) 102 ispitanika (20,4 %) ne mogu procijeniti bi li njihovi profesori bili voljni izaći u susret ukoliko bi naišli na poteškoće prilikom učenja, pisanja seminara, eseja i sl.;
- 4) 231 ispitanik (46,2 %) uglavnom se slaže s navedenom tvrdnjom jer su većinom imali profesore koji su pomagali učenicima u savladavanju gradiva i nakon predavanja;
- 5) 109 ispitanika (21,8 %) u potpunosti se slaže sa spomenutom tvrdnjom, njihovim profesorima nije problem pomoći studentu ukoliko ne razumije sadržaj i redovito to čine.

4.2.3. ISPITI

Posljednja, najmanja, skupina tvrdnji odnosila se na ispite i ocjene. Studenti su iskazali veliko zadovoljstvo svojim profesorima, no što misle o onome na čemu se temelji njihov studij – o ispitima.

3.dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (ispiti)

Tablica 46.

“Budući da imam priliku riješiti ispite putem kolokvija, konačna ocjena je bolja nego što bi bila da ispit polažem na kraju semestra”

- 1) 59 ispitanika (11,8 %) uopće se ne slaže s tvrdnjom da su im konačne ocjene bolje zbog toga što ispite rješavaju putem kolokvija;
- 2) 89 ispitanika (17,8 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da su im konačne ocjene bolje jer imaju mogućnost parcijalnog polaganja gradiva, takva situacija je samo kod pojedinih kolegija;
- 3) 129 ispitanika (25,8 %) nema određeno mišljenje i ne mogu procijeniti jesu li njihove ocjene bolje ili lošije budući da polažu ispite putem kolokvija;
- 4) 155 ispitanika (31 %) uglavnom se slaže s tvrdnjom da su njihove konačne ocjene bolje nego što bi bile da ispite polažu na kraju semestra;
- 5) 68 ispitanika (13,6 %) u potpunosti se slaže sa spomenutom tvrdnjom, njihove ocjene su zaista bolje, a razlog tome je polaganje ispita putem kolokvija.

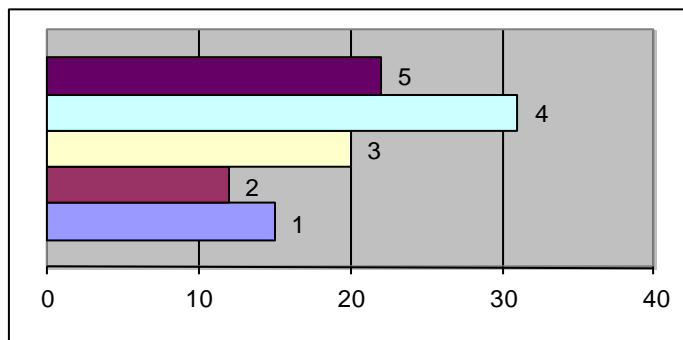
Iako vidimo da prevladavaju pozitivni odgovori studenata i da se prilično ili u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom, vidimo i da postoji određen broj studenata (njih 29,6 %) koji ili nemaju priliku polagati ispite putem kolokvija ili nisu zadovoljni svojim ocjenama. Budući da se radi o gotovo trećini ispitanika, smatram da bi na ovaj segment trebalo obratiti pažnju u budućnosti.

Bolonjski proces je zamišljen tako da, zapravo, na određene načine smanji opterećenje studentima. Ukoliko oni svoje ispite polože putem kolokvija, nema potrebe da izlaze na završni ispit. Na pojedinim fakultetima (ovisno o profesorima) je takva situacija da nakon položenih kolokvija student mora pristupiti i pismenom i usmenom dijelu završnog ispita. Možemo se zapitati, koja je onda svrha kolokvija? Zašto studenti jedan ispit trebaju polagati više puta? Prema postavkama Bolonjskog procesa studenti svoje ocjene zavrijede tijekom

semestra u vidu različitih zadataka, kolokvija, dolazaka na nastavu, kritičkih osvrtâ, vježbi i sl. Naravno, što će sve ulaziti u ocjenu, ovisi o profesorima i o prirodi kolegija.

Ako student uredno izvršava svoje obaveze, točno i smisleno, na kraju semestra je već skupio određen broj bodova i zaslužio prolaznu ocjenu. Nema potrebe da se od studenata, nakon cijelog semestra rada i zalaganja, nakon što s prolaznim ocjenama riješe kolokvije, očekuje da još pristupaju i pismenom i usmenom ispitu.

3. dio – Procjena kvalitete, pitanje br.13 (ispiti)

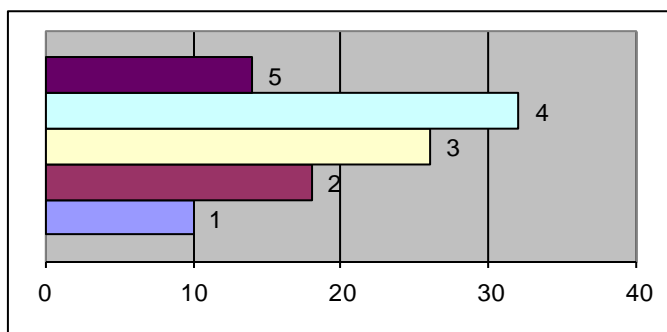
Tablica 47.

“Ukoliko je zbroj rezultata mojih kolokvija pozitivan, profesor ne zahtjeva da izlazim na završni ispit”

- 1) 76 ispitanika (15,2 %) smatra da navedena tvrdnja uopće nije točna;
- 2) 60 ispitanika (12 %) djelomično se slaže s tvrdnjom da profesori ne zahtjevaju izlazak na završni ispit ukoliko je zbroj rezultata kolokvija pozitivan;
- 3) 102 ispitanika (20,4 %) nema određeno mišljenje o tome zahtjevaju li profesori izlazak na završni ispit ukoliko je zbroj rezultata kolokvija pozitivan;
- 4) 153 ispitanika (30,6 %) uglavnom se slaže s navedenom tvrdnjom jer u većini kolegija nisu dužni izaći na završni ispit ukoliko je zbroj kolokvija pozitivan;
- 5) 109 ispitanika (21,8 %) se u potpunosti slaže sa spomenutom tvrdnjom – ukoliko je zbroj rezultata mojih kolokvija pozitivan, profesor ne zahtjeva da izlaze na završni ispit.

Zadnja tvrdnja odnosila se na “omjer uloženog i dobivenog”. Htjela sam vidjeti što studenti misle o svojim ocjenama. Jesu li one objektivni pokazatelj rada, učenja i uloženog truda?

3.dio – Procjena kvalitete; pitanje br.13 (ispiti)

Tablica 48.

“Moje ocjene su objektivni pokazatelj rada, učenja i uloženog truda”

- 1) 48 ispitanika (9,6 %) uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom i razočarani su jer njihove ocjene nisu objektivni pokazatelj rada, učenja i uloženog truda tijekom semestra ili cijele akademske godine;
- 2) 92 ispitanika (18,4 %) djelomično se slaže s ovom tvrdnjom jer ocjene su objektivni pokazatelj rada, učenja i uloženog truda samo iz nekoliko kolegija;
- 3) 131 ispitanik (26,2 %) nema određeno mišljenje o korelaciji rada, učenja i uloženog truda i završne ocjene;
- 4) 161 ispitanik (32,2 %) uglavnom se slaže s navedenom tvrdnjom jer u većini slučajeva više rada, učenja i uloženog truda znači višu konačnu ocjenu;
- 5) 68 ispitanika (13,6 %) se u potpunosti slaže sa spomenutom tvrdnjom – ocjene jesu objektivni pokazatelj rada, učenja i uloženog truda.

Ukupno gledano, ima više studenata koji smatraju da njihove ocjene jesu objektivni pokazatelj njihovog rada i uloženog truda, no pogledamo li bolje, nije zanemariv broj onih koji misle suprotno.

Pogledamo li kakva je ukupna situacija što se tiče procjene kvalitete njihovog obrazovanja, studenti su u većem broju zadovoljni. Ono što se kroz ankete moglo vrlo lako zamijetiti, kroz pitanja i komentare studenata je to da su vrlo zadovoljni svojim profesorima. Za profesore smatraju da su izrazito stručni i komunikativni, a to uvelike pridonosi i kvaliteti obrazovnog procesa. Nastavom i izborom sadržaja su također zadovoljni dok su ipak nešto manje zadovoljni načinom polaganja ispita i svojim ocjenama.

Nakon svih ovih tvrdnji i skala procjena, pitala sam ih koje je, po njima, najvažnije mjerilo kvalitete obrazovnog procesa. Imali su ponuđenih 10 odgovora i mogli su nadopuniti i sami, ukoliko su mislili da kvaliteti pridonosi nešto što nije bilo navedeno. Po broju glasova, oni su sljedećih 10 pojmova razvrstali ovako: (od onog kojeg smatraju da je najbolje mjerilo kvalitete, do onog za kojeg smatraju da i nije najbolje mjerilo kvalitete):

- 1) profesionalna (stručna) kvaliteta i komunikativnost profesora;
- 2) kvalitetan nastavni materijal;
- 3) prikladno primjenjivanje različitih nastavnih metoda;
- 4) opterećenje studenata (raznovrsnost, ukupnost obaveza) – samoinicijativnost;
- 5) dobivanje odgovarajućeg radnog mjesta ili zaposlenja;
- 6) način na koji se potiče studente da sudjeluju na nastavi te samostalno istražuju;
- 7) permanentno obrazovanje i usavršavanje kadrova radi unapređenja kvalitete nastave;
- 8) učinkovitost timskog rada u nastavi ;
- 9) raspoloživost resursa, nastavnih materijala;
- 10) omjer broja studenata koji su upisali prvu godinu i broja studenata koji su diplomirali (kvalitetno visoko obrazovanje omogućuje većem broju studenata da diplomiraju).

Neki studenti, naveli su kao mjerilo kvalitete i uvođenje većeg broja sati stručne prakse. Dakle, studenti su naveli da im je najbitnije da su njihovi profesori stručni i komunikativni, a kroz anketu smo vidjeli da profesori i jesu takvi i da uvelike pridonose kvaliteti visokog obrazovanja.

Posljednje pitanje u anketi (br.32) bilo je otvorenog tipa i tu su studenti imali priliku napisati s čime na fakultetu nisu zadovoljni ili nešto s čime su posebno zadovoljni. Budući da je anketa bila anonimna i nije postojala mogućnost da njihovi odgovori budu korišteni u bilo koje druge

svrhe osim u svrhu ovog istraživanja, studenti su se opustili i većinom napisali što ih u njihovom studiju smeta i što bi željeli promijeniti. Izdvojit ćemo probleme koje su naveli studenti nekih od anketiranih fakulteta.

1) Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet

a) pozitivna mišljenja studenata:

- studenti imaju priliku volontirati;
- praksa je jako kvalitetna, stječe se mnogo praktičnog iskustva;
- veći broj kolegija može se položiti putem kolokvija.

b) negativna mišljenja studenata:

- više se usmjeriti na praktično nego na teorijsko znanje;
- nakon položenih kolokvija, neki profesori zahtijevaju i usmeni i pismeni ispit;
- ponavljaju se kolegiji s istim sadržajem, a pod drugim nazivom;
- premalo informacija o Bolonjskom procesu i njegovoj provedbi;
- studenti ne znaju kako pretraživati literaturu;
- potrebno je više informacija o mogućnostima studija u inozemstvu i mogućnostima zapošljavanja;
- praksa bi se trebala sastojati od upotrebljivih vježbi, a ne razgledavanja instituta i ordinacija.

2) Fakultet elektrotehnike i računarstva

a) pozitivna mišljenja studenata:

- fakultet je vrlo dobro organiziran;

- zna se što se očekuje od studenata;
- jedan od rijetkih fakulteta za koji ne možemo reći da polovično provodi "Bolonju".

b) negativna mišljenja studenata:

- premalo ispitnih rokova;
- premalo vremena za savladavanje opširnog i zahtjevnog gradiva;
- ako profesor smatra da se podrazumijeva da studenti neke stvari znaju, ne objašnjava ih (nisu svi studenti upisali fakultet s jednakim predznanjem, savladali isti program u srednjim školama i sl.).

3) Ekonomski fakultet

a) pozitivna mišljenja studenata:

- gotovo sve predmete je moguće položiti preko kolokvija;
- fakultet redovito ažurira svoje web stranice i studenti puno informacija mogu pročitati na web – u;
- literature ima dovoljno i dostupna je svim studentima.

b) negativna mišljenja studenata:

- prevelike grupe studenata;
- profesori i ostali zaposlenici fakulteta su izrazito nepristupačni i nedostupni;

- nema praktičnog rada;
- jedan od fakulteta za koji možemo reći da ne upisuje studente prema potrebama tržišta rada i koji svake godine na Zavod za zapošljavanje šalje velik broj svojih studenata.

4) Kineziološki fakultet

a) pozitivna mišljenja studenata:

- web stranice fakulteta pružaju mnogo korisnih informacija;
- kvalitetna terenska nastava (jedrenje, skijanje i sl.);
- studenti su izuzetno zadovoljni asistentima na fakultetu koji su pristupačni i komunikativni.

b) negativna mišljenja studenata:

- premalo stručne prakse;
- nedostaje informacija o usmjerenju;
- loša organizacija ispitnih rokova i neusklađenost s terenskom nastavom;
- premalo razumijevanja i prava za profesionalne sportaše;
- veliki financijski troškovi;
- loši odnosi među profesorima.

5) Filozofski fakultet

a) pozitivna mišljenja studenata:

- profesori su pristupačni i komunikativni;

- dovoljan broj ispitnih rokova;
- studenti su jako zadovoljni novom knjižnicom i dostupnošću literature;
- jedan od rijetkih fakulteta koji pruža informacije o mogućnostima studiranja u inozemstvu.

b) negativna mišljenja studenata:

- studenti su loše informirani o sustavu studiranja;
- premalo prakse na svim smjerovima;
- slaba suradnja i komunikacija među odsjecima;
- neorganiziranost fakulteta;
- nepristupačno osoblje studentske službe i tajništva;
- literatura za ispite se dobiva prekasno;
- studenti nemaju mogućnost polaganja ispita preko kolokvija;
- profesori prilagođavaju "Bolonju" kako njima odgovara.

Ovo su samo neki od primjera odgovora studenata s pojedinih fakulteta. Ako bismo htjeli sažeti što studenti misle o studiju i izdvojiti pozitivne i negativne strane zagrebačkih visokih učilišta, to bi izgledalo ovako:

→ pozitivna mišljenja studenata :

- a) studenti su jako zadovoljni svojim profesorima;
- b) dostupnost ispitne i ostale literature;
- c) većina studenata misli da nisu preopterećeni, a studijem su zadovoljni i smatraju ga kvalitetnim.

→ negativna mišljenja studenata:

- a) previše teorijskog znanja, a premalo prakse;
- b) preopterećenost prilikom polaganja ispita (polaganje kolokvija, usmenog i pismenog dijela, a sve to tijekom ispitnih rokova kojih je premalo i nisu dobro raspoređeni);
- c) polovično uvođenje Bolonjskog procesa na gotovo svim fakultetima.

5. SUBJEKTIVNA MIŠLJENJA STUDENATA O PROCESU VISOKOG OBRAZOVANJA

“ Mislim da je potrebno više stručne prakse, a ne samo vježbe u okviru pojedinog kolegija. Također, mislim da bi naglasak trebalo staviti na stručne predmete i izbaciti neke nepotrebne. A i bodovanje ECTS bodovima nije uvijek proporcionalno težini nekog kolegija. “

studentica PBF-a, 22 godine

“ Zadovoljna sam što se ispiti mogu položiti preko kolokvija. Prebacila bih neke teže kolegije s preddiplomskog na diplomski studij jer je preddiplomski puno opterećeniji od diplomskog. Smanjila bih kvantitetu vježbi, a poboljšala kvalitetu istih. Trebalo bi smanjiti broj seminara na diplomskom studiju i izbaciti neke nepotrebne kolegije. Htjela bih da se kvalitetnije održava nastava engleskog jezika. ”

studentica FKIT-a, 24 godine

“ Ne sviđa mi se kad nam naši profesori kažu da nam ne žele dati kolokvije jer nam ne žele olakšati, budući da žele da budemo konkurentni u odnosu na studente prava na najjačim europskim sveučilištima. Govore da nas je previše i da nas ne smije toliko završiti, a zašto nas onda upisuju u

tolikom broju? Kolokvije imamo iz jednog kolegija u zimskom semestru, i iz jednog ili dva u ljetnom semestru. Kakva je to Bolonja? Sve u svemu, na pravu funkcionira neka polovična Bolonja.”

studentica Pravnog fakulteta, 20 godina

“ Ukinuo bih Bolonju. Od kad se provodi na FER-u, prolaznost studenata na ispitima je drastično pala. S nekih 90%, srušila se na otprilike 45%. Vidjeli smo primjere ispita od prije i puno su lakši nego sadašnji. FER-u je super što studenti masovno padaju i gube godine, a samim time pune blagajnu fakulteta. To je živa istina, ispiti postaju sredstvo prikupljanja novca. Žalosno.”

student FER-a, 23 godine

6. ZAKLJUČAK

Prema dnevnom izvješću Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, dana 10.08.2012.godine broj nezaposlenih u Republici Hrvatskoj iznosi 296 551, a broj slobodnih radnih mjesta 3488. Dakle, broj nezaposlenih je čak 85 puta veći od broja slobodnih radnih mjesta!

Iz godine u godinu suočavamo se s istim problemom prilikom upisivanja na visoka učilišta. Broj upisnih kvota se iz godine u godinu gotovo i ne mijenja. Iz tog razloga, određenih zanimanja je sve više na Zavodu za zapošljavanje, dok smo u konstantnom deficitu s drugim zanimanjima. Ako bismo pokušali konkretizirati ovu problematiku, primjetit ćemo da se iz godine u godinu povećava broj npr. ekonomista na burzi rada. Umjesto da se narednih godina smanje upisne kvote na ekonomskim fakultetima, one su ostale gotovo iste. S druge strane, medicinskog osoblja nam sve više nedostaje. Studij medicine traje šest godina. Nakon toga, potrebno je stažirati još jednu godinu, a tek nakon svega toga slijedi specijalizacija. Iz toga možemo zaključiti da u vremenskom razdoblju od 10 godina, studij završe dva ekonomista, a samo jedan liječnik.

Rijetki su studenti koji odmah nakon što diplomiraju pronađu posao u struci. Mnogi mladi ljudi godinama čekaju da bi dobili posao u području za koje su se školovali, a ako ga i dobiju, prođe određeno vrijeme prije nego što potpišu ugovor na neodređeno.

Trenutno je na snazi Zakon o poticanju zapošljavanja. Radi se o zakonu koji mladim ljudima nakon završetka školovanja omogućava godinu dana stažiranja uz mjesečnu naknadu od 1600 kn. Na taj način se povećava zapošljivost mladih, a stažisti imaju priliku raditi bez zasnivanja radnog odnosa u roku jedne, odnosno dvije godine. Ukoliko osoba nakon nekoliko tjedana ili mjeseci odluči odustati od ovog oblika stručnog osposobljavanja, može to učiniti bez straha da će za svoj postupak biti kažnjena. Još jedna od prednosti je i činjenica da su uz radni staž plaćeni i doprinosi. Također, govorimo o radu uz nadzor mentora kojeg plaća poslodavac. Sudeći prema spomenutom zakonu, mladi imaju početnu sigurnost jer godinu (odnosno dvije) mogu raditi u struci, iako za mnogo manju plaću od one koju su očekivali i koju zaslužuju. U današnjem vremenu, ovaj oblik rada ima dosta prednosti. Jedino što je loše je financijska naknada od koje se gotovo i ne može živjeti. Ipak, ako smo optimisti, u radnoj knjižici će nam biti upisana godina ili dvije radnog iskustva.

Isto tako, htjela bih napomenuti da su kolege pedagozi bili vrlo skeptični prema mojoj temi o kojoj ću napisati svoj diplomski rad. Govorili su da nije pametno ispitivati kvalitetu, da bi rezultati mogli biti poražavajući i da će biti nezgodno prezentirati dobivene rezultate pred profesorima i komisijom. To me je, moram priznati, malo obeshrabilo, no kasnije sam se ipak odlučila za temu koju sam željela, jer, zašto bježati od gorućih problema našeg društva i ne tražiti moguća rješenja?

Iako često možemo čuti kako naše obrazovanje nije po kvaliteti u rangu s drugim zemljama Europe i svijeta, moram primijetiti da su studenti svojim obrazovanjem i studijem, uglavnom zadovoljni. Što se tiče Hrvatske i visokog obrazovanja, postoje države u kojima treba vidjeti uzore i postupati prema njihovom napatku. Pogledajmo Finsku o kojoj smo toliko govorili. Neka naš obrazovni sustav uzme za ogledni primjer njihov obrazovni sustav i način na koji se došlo do situacije kakva je u Finskoj danas. Reforme koje provodimo u obrazovanju trebaju krenuti od najnižih stupnjeva odgoja i obrazovanja, zahvatiti osnovno i srednje školstvo i tek onda stupiti na snagu u visokom obrazovanju.

Studenti imaju pozitivnu sliku o svojim profesorima za koje smatraju da su izvrsni stručnjaci u svojim područjima. Napokon, profesor je taj koji studentima prenosi znanja na kojima će se temeljiti njihova buduća profesija. Isto tako, u obrazovanje je potrebno ulagati. Države Europe (u kojima nalazimo uzore) puno više ulažu u svoje obrazovne sustave i stoga je jasno da se negdje moraju primijetiti određene razlike. Dostupnost obrazovanja veća je u

drugim državama isključivo zato što neke od zemalja u velikoj mjeri financiraju visoko obrazovanje.

Na kraju, možemo reći da situacija u Hrvatskoj nije loša, već da krećemo korak po korak prema naprijed. Kroz nekoliko godina mogli bismo postati “društvo znanja” kakvo želimo biti. Imamo kvalitetne stručnjake i dobre studente koje, kao buduće profesionalne kadrove, trebamo zadržati. Odavno smo prepoznali važnost obrazovanja, imamo dobre uzore u Europi i svijetu i nadajmo se da će visoko obrazovanje s vremenom postajati sve kvalitetnije. U svemu je najvažnija dobra organizacija rada i izrada strategije (visokog) obrazovanja koja će koristiti pravilan raspored ljudskih potencijala, što sada svakako nije prisutno u praksi.

7. LITERATURA

1. Andrilović, V. (1981.). *Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja*. Zagreb: Društvo psihologa Hrvatske
2. Antić, S. (1993). *Školstvo u svijetu*. HPKZ, Zagreb
3. Buratović, V. (2009.) *Jesu li državna sveučilišta glupa?*, Zagreb, Naklada Jesenski i Turk
4. Centre for International Mobility (2012.) [online] Helsinki, CIMO, dostupno na: <http://www.studyinfinland.fi> (07.08.2012.)
5. Dryden, G. ; Vos, J. (2001.) *Revolucija u učenju : Kako promijeniti način na koji svijet uči*. Zagreb, Educa
6. Europski sustav prijenosa bodova (ECTS), *Sveučilišni vjesnik* (Zagreb), vol. XXVI, 2000, poseban broj
7. Gudjons, H. (1994), *Pedagogija – temeljna znanja*. Educa, Zagreb
8. Hrvatski zavod za zapošljavanje (2012.) *Dnevni podaci o trenutnom broju nezaposlenih*. [online] dostupno na: <http://www.hzz.hr> (10.08.2012.)
9. Ibanez-Martin, J.A. i Jover, G. (ur.) (2002), *Education in Europe: Policies and Politics*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers

10. Kovačević, M. (ur., 1992.). *Standardi za psihološko-pedagoško testiranje*. Zagreb: Educa
11. Marinković, R. (2007.) ur. *Nove perspektive u razvoju kvalitete visokog obrazovanja*. Zagreb, A.Z.P. Grafis
12. Marinković, R. (2007.) ur. *Upravljanje kvalitetom i komunikacija u visokom obrazovanju*. Zagreb, A.Z.P. Grafis
13. Matijević, M.; Mužić, V. i Jokić, M. (2003.). *Istraživati i objavljivati –elementi metodološke pismenosti u pedagogiji*. Zagreb:HPKZ
14. Medel-Anonuevo, Carolyn, *Lifelong Learning Discourses in Europe*. Hamburg: UNESCO Institute for Education
15. „Memorandum o cjeloživotnom učenju”. 2000.
16. Mužić, V. (2004.) *Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja*. Zagreb, Educa
17. Narodne novine (2003.) *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*. Zagreb, Narodne novine
18. *Pravilnik o utvrđivanju znanstvenih područja* NN br. 29 od. 14.03.97., i izmjene i dopune u NN br. 135 od 15.12.97., NN br. 8. od 21.01.00. i NN br. 30 od 17.03.00.
19. *Priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija u RH* [online] AZVO, dostupno na: <https://www.azvo.hr/index.php/enic/priznavanje-kvalifikacija> (06.08.2012.)
20. Revija za socijalnu politiku (2009.), *Jamči li besplatno obrazovanje i jednak pristup obrazovanju?* [online] , Svezak 16,br.2
21. Sahlberg, P. (2012.) *Lekcije iz Finske*. Zagreb, Školska knjiga
22. Sahlberg, P. (2012.) *Hrvatima sam htio otkriti tajnu finskih škola*. [online] Jutarnji list, dostupno na: <http://www.jutarnji.hr/pasi-sahlberg--hrvatima-sam-htio-otkriti-tajnu-finskih-skola/1014990/> (10.04.2012.)
23. Stoll, L. i Fink D. (2000.) *Mijenjajmo naše škole: kako unaprijediti kvalitetu i djelotvornost naših škola*. Zagreb: Educa
24. Tarle, I. (2009.) „*Društvo (ne) znanja u državnoj službi?*“ [online] Institut za razvoj obrazovanja,dostupno na: http://www.iro.hr/userdocs/File/pno_kolumna/Tarle_Drustvo%20ne_znanja.pdf (06.08.2012.)
25. *Trends and Developments in Higher Education in Europe* (2003.) prepared by European Centre for Higher Education, Paris: UNESCO

26. Vukasović, A. (1977.) *Neke pedagoške pretpostavke unapređivanja visokoškolske nastave*. Zagreb, Sveučilište, Centar za pedagošku izobrazbu i istraživanje

8. POPIS TABLICA

<i>BROJ TABLICE</i>	<i>NASLOV TABLICE</i>	<i>STRANICA</i>
1	Podjela ispitanika po spolu	12
2	Dob ispitanika	15
3	Stupanj studija	16
4	Dolasci na nastavu	17
5	Znaju li studenti da nakon preddiplomskog studija nisu obavezni upisati diplomski studij na istom smjeru?	19
6	Jeste li tijekom studija obavljali ili trenutno obavljate neku vrstu stručne prakse?	21
7	Koristite li u svojim radovima i u pripremi ispita	22

	stranu literaturu?	
8	Traži li se od Vas korištenje previše strane literature?	22
9	Je li strana literatura prezahtjevna?	23
10	Učenje stranih jezika na fakultetima	24
11	Jeste li koristili neki mobility program, npr. Erasmus?	25
12	Smatrate li korisnim korištenje ICT-a u nastavi?	26
13	Smatrate li da ste ovakvim načinom studiranja preopterećeni?	27
14	Imate li na studiju dovoljno prostora za slobodu i kreativnost?	28
15	Smatrate li da Vam je ovakav način studiranja poticajan i motivirajući?	29
16	Smatrate li da Vas studij priprema za rad u struci?	29
17	Koliko ste zadovoljni svojim studiranjem?	30
18	Prikaz ciljeva Bolonjskog procesa i načina na koji studenti doživljavaju provedbu Bolonjskog procesa	33
19	Koliko su studenti upoznati s pojmom "Bolonjskog procesa"?	34
20	Koliko su studenti upoznati s pojmom "ECTS sustav bodovanja"?	35

21	Koliko su studenti upoznati s pojmom “ciklusi studija”?	37
22	Koliko su studenti upoznati s pojmom “prvostupnik”?	38
23	Koliko su studenti upoznati s pojmom “magistar struke”?	38
24	Koliko su studenti upoznati s pojmom “mobilnost”?	40
25	Koliko su studenti upoznati s pojmom “Agencija za mobilnost i programe EU”?	41
26	Koliko su studenti upoznati s pojmom “suplement diplomi”?	43
27	Koliko su studenti upoznati s pojmom “cjeloživotno učenje”?	44
28	Koliko su studenti upoznati s pojmom “ENIC/NARIC uredi”?	45
29	Nastava se održava redovito i na vrijeme	47
30	Izbor sadržaja je dobro strukturiran	48
31	Nastava je dinamična	49
32	S lakoćom pratm sadržaj na nastavi	51
33	Na nastavi mogu upotrijebiti znanja iz drugih kolegija	52
34	Sadržaj koji obrađujemo na nastavi potiče na daljnje i samostalno istraživanje	53

35	Teorijski dio imao/la sam prilike doživjeti u praksi	54
36	Izvršavanjem obaveza tijekom semestra, olakšao/la sam si završni ispit	55
37	Vrijeme na nastavi je racionalno iskorišteno	56
38	Polaženje nastave je obavezno	57
39	Knjige i ostali materijali su dostupni za korištenje i dostupno je dovoljno primjeraka	58
40	Profesori jasno daju do znanja što očekuju od studenata	59
41	Profesori su dostupni za konzultacije	60
42	Imamo mogućnost komunikacije s profesorima putem e-maila	61
43	Profesori potiču timski rad i rad u grupama	62
44	Profesori provode kontinuirano evaluiranje studenata	63
45	Ukoliko imam problema s razumijevanjem sadržaja, profesori su voljni izaći u susret	64
46	Budući da imam priliku riješiti ispite putem kolokvija, konačna ocjena je bolja nego što bi bila da ispite polažem na kraju	65

	semestra	
47	Ukoliko je zbroj rezultata mojih kolokvija pozitivan, profesor ne zahtjeva da izlazim na završni ispit	66
48	Moje ocjene su objektivni pokazatelj rada, učenja i uloženog truda	67

9. PRILOG – ANKETNI UPITNIK

Poštovani!

Pred Vama se nalazi anketa kojoj je cilj ispitati mišljenja studenata Sveučilišta u Zagrebu o kvaliteti visokog obrazovanja na Sveučilištu u Zagrebu. Anketa je anonimna i koristit će se isključivo u svrhu pisanja diplomskog rada na temu „**Kvaliteta visokog obrazovanja na Sveučilištu u Zagrebu**“. Budući da se radi o temi koja je bliska svakom studentu, nadam se da ćete sudjelovati i podijeliti svoja iskustva i mišljenja kako bismo osvijestili eventualne probleme, ali i kako bismo naglasili čime smo u našem obrazovanju posebno zadovoljni.

Unaprijed zahvaljujem na suradnji!

Zagreb, 2012.godine

1. dio - OPĆI PODACI

1. Spol (zaokružiti)

M

Ž

2. Koliko imate godina? (upisati odgovor na crtu) _____

3. Na kojem fakultetu studirate? _____

4. Godina upisa na studij? _____

5. Na kojem ste stupnju studija? (zaokružiti)

a) preddiplomski

b) diplomski

c) integrirani

6. Način studiranja? (zaokružiti)

a) redoviti student uz potporu MZOŠ

b) redoviti student za osobne potrebe (uz plaćanje)

c) izvanredni student

7. Jeste li studirali ili paralelno studirate na nekom drugom fakultetu? (zaokružiti)

DA

NE

8. Jeste li ponavljali koju godinu studija? (zaokružiti)

DA

NE

9. Jeste li prethodno studirali po „starom sustavu“? (zaokružiti)

DA

NE

10. Jeste li proveli semestar na nekom drugom sveučilištu izvan Hrvatske? (zaokružiti)

DA NE

11. Kolika je, otprilike, Vaša prisutnost na nastavi?

- a) manja od 50%
- b) između 50% i 70%
- c) viša od 70%
- d) 100%

2. dio - POZNAVANJE POJMOVA VEZANIH UZ BOLONJSKI PROCES

12. Pred Vama se nalazi skala procjene. Niže je navedeno 10 pojmova, a Vaš je zadatak zaokružiti broj ovisno o tome koliko ste upoznati s pojedinim pojmom.

1 = uopće nisam upoznat/a s pojmom;

2 = djelomično sam upoznat/a s pojmom;

3 = polovično sam upoznat/a s pojmom;

4 = prilično dobro sam upoznat/a s pojmom;

5 = u potpunosti sam upoznat/a s pojmom.

a) Bolonjski proces

1 2 3 4 5

b) ECTS sustav bodovanja	1	2	3	4	5
c) ciklusi studija	1	2	3	4	5
d) prvostupnik / baccalaureus	1	2	3	4	5
e) magistar struke	1	2	3	4	5
f) mobilnost	1	2	3	4	5
g) Agencija za mobilnost i programe EU	1	2	3	4	5
h) suplement diplomi	1	2	3	4	5
i) cjeloživotno učenje	1	2	3	4	5
j) ENIC/NARIC uredi	1	2	3	4	5

3. dio – PROCJENA KVALITETE

13. Pred Vama se nalazi skala procjene. Ovdje se radi o tome koliko ste zadovoljni nastavom, profesorima i načinom polaganja ispita. Vaš je zadatak zaokružiti broj uz tvrdnju, s tim da brojevi imaju sljedeće značenje:

1 = uopće se ne slažem;

2 = djelomično se slažem;

3 = nemam određeno mišljenje;

4 = uglavnom se slažem;

5 = u potpunosti se slažem.

a) NASTAVA

- Nastava se održava redovito i na vrijeme

1 2 3 4 5

- Izbor sadržaja je dobro strukturiran

1 2 3 4 5

- Nastava je dinamična

1 2 3 4 5

- S lakoćom pratim sadržaj na nastavi

1 2 3 4 5

- Na nastavi mogu upotrijebiti znanja iz drugih kolegija

1 2 3 4 5

- Sadržaj koji obrađujemo na nastavi potiče na daljnje samostalno istraživanje

1 2 3 4 5

- Teorijski dio imao/la sam prilike doživjeti/primijeniti u praksi

1 2 3 4 5

- Izvršavanjem obaveza tijekom semestra (kolokvij, seminar, esej, zadaća, projekt i sl.), olakšao/la sam si završne ispite

1 2 3 4 5

- Vrijeme na nastavi je racionalno iskorišteno

1 2 3 4 5

- Polaženje nastave je obavezno

1 2 3 4 5

- Knjige i ostali materijali su dostupni za korištenje i dostupno je dovoljno primjeraka.

1 2 3 4 5

b) PROFESORI

- Jasno daju do znanja što očekuju od studenata

1 2 3 4 5

- Dostupni su za konzultacije

1 2 3 4 5

- Imamo mogućnost komunikacije s profesorima putem elektroničke pošte

1 2 3 4 5

- Potiču timski rad / rad u grupama

1 2 3 4 5

- Provode kontinuirano evaluiranje/vrednovanje studenata

1 2 3 4 5

- Ukoliko imam problema s razumijevanjem sadržaja, profesori su spremni izaći u susret

1 2 3 4 5

c) ISPITI

- Budući da imam priliku riješiti ispite putem kolokvija, konačna ocjena je bolja nego što bi bila da ispit polažem isključivo na kraju semestra

1 2 3 4 5

- Ukoliko je zbroj rezultata mojih kolokvija pozitivan, profesor ne zahtijeva da izlazim na završni ispit

1 2 3 4 5

- Moje ocjene su objektivni pokazatelj rada, učenja i uloženog truda

1 2 3 4 5

4. dio

14. Zastupljenost kolokvija na Vašem smjeru? (zaokružiti)

- a) Nemamo mogućnost polaganja ispita putem kolokvija niti iz jednog kolegija
- b) Manji broj kolegija možemo položiti putem kolokvija
- c) Većinu kolegija možemo položiti putem kolokvija
- d) Sve ispite možemo položiti putem kolokvija

15. Jeste li nakon položenih kolokvija obavezni pristupiti pismenom ispitu? (zaokružiti)

- a) Ne, nakon položenih kolokvija ne moram pristupiti završnom ispitu
- b) Nakon položenih kolokvija moram pristupiti samo usmenom ispitu
- c) Nakon položenih kolokvija imam i pismeni i usmeni ispit
- d) Uopće nemam kolokvije i izlazim samo na završni ispit (pismeni i/ili usmeni)
- e) Ostalo: _____ (navesti)

U odgovorima na sljedeća pitanja izjasnite se zaokruživanjem odgovora DA / NE

16. Znete li da nakon završenog preddiplomskog studija niste obavezni upisati diplomski studij na istom smjeru?

DA NE

17. Znete li na koliko ispitnih rokova imate pravo izaći?

DA NE

18. Jeste li tijekom studija obavljali ili trenutno obavljate neku vrstu stručne prakse?

DA NE

19. Smatrate li da imate dovoljno prakse / vježbi na fakultetu?

DA NE

20. Smatrate li da ste ovakvim načinom studiranja preopterećeni?

DA NE

21. Smatrate li korisnim korištenje informacijsko - komunikacijske tehnologije u nastavi?

DA NE

22. Koristite li u Vašim radovima (esejima, seminarima i sl.) stranu literaturu?

DA NE

23. Traži li se od Vas korištenje previše strane literature?

DA NE

24. Je li strana literatura prezahtjevna?

DA **NE**

25. Imate li na studiju dovoljno prostora za slobodu i kreativnost?

DA **NE**

26. Smatrate li da Vam je ovakav način studiranja poticajan i motivirajući?

DA **NE**

27. Dobivate li na fakultetu dovoljno informacija o studiranju u inozemstvu?

DA **NE**

28. Jeste li koristili neki mobility program, kao npr. Erasmus?

DA **NE**

29. Smatrate li da Vas studij priprema za rad u struci?

DA **NE**

30. Koliko ste zadovoljni svojim studiranjem? (zaokružiti)

- a) uopće nisam zadovoljan/na;
- b) prilično sam nezadovoljan/na;
- c) niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na;
- d) prilično zadovoljan/na;
- e) u potpunosti zadovoljan/na.

31. Koje je, po Vama, najvažnije mjerilo kvalitete visokog obrazovanja? (moguće zaokružiti 2 odgovora)

- a) profesionalna (stručna) kvaliteta i komunikativnost profesora;
- b) kvalitetan nastavni materijal;
- c) učinkovitost timskog rada u nastavi;
- d) opterećenje studenata (raznovrsnost, ukupnost obaveza) – samoinicijativnost;
- e) prikladno primjenjivanje različitih nastavnih metoda; →

- f) način na koji se potiče studente da sudjeluju na nastavi te samostalno istražuju izvan nje;
- g) permanentno obrazovanje i usavršavanje kadrova radi unapređenja kvalitete nastave;
- h) omjer broja studenata koji su upisali prvu godinu i broja studenata koji su diplomirali (kvalitetno visoko obrazovanje omogućuje većem broju studenata da diplomiraju);
- i) raspoloživost resursa, nastavnih materijala;
- j) dobivanje odgovarajućeg radnog mjesta ili zaposlenja;
- k) ostalo _____ (navedite sami)

32. Postoji li nešto što biste promijenili / poboljšali ili nešto s čim ste posebno zadovoljni u procesu Vašeg visokog obrazovanja?

